

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ **32-33-сон**
ҚОНУН ҲУЖЖАТЛАРИ **(376-377)**
ТЎПЛАМИ **2009 йил**
17 август

Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами беш бўлимдан иборат:

тўпламнинг биринчи бўлимида Ўзбекистон Республикаси қонунлари ва Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг қарорлари эълон қилинади;

иккинчи бўлимда Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармон, қарор ва фармойишлари эълон қилинади;

учинчи бўлимда Вазирлар Маҳкамасининг қарор ва фармойишлари эълон қилинади;

тўртинчи бўлимда Ўзбекистон Республикаси Конституциявий судининг қарорлари эълон қилинади;

тўпламнинг бешинчи бўлимида вазирликлар, давлат қўмиталари ва идораларининг Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида давлат рўйхатидан ўтказилган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлари эълон қилинади.

МУНДАРИЖА

Иккинчи бўлим

358. «Қишлоқ жойларда уй-жой қурилиши кўламини кенгайтиришга оид кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2009 йил 3 августдаги ПҚ–1167-сон қарори

359. «Ташқи иқтисодий фаолиятни тартибга солиш борасидаги кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2009 йил 5 августдаги ПҚ–1169-сон қарори

Учинчи бўлим

361. «Ҳаж мавсумида янги А(Н₁Н₁) гриппининг республика худудига кириб келиши ва тарқалишининг олдини олишга қаратилган чора-тадбирлар тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2009 йил 6 августдаги 223-сон қарори

363. «Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг айрим қарорларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2009 йил 12 августдаги 230-сон қарори
364. «Радиоактив моддалар ва радиоактив чиқиндилар, шунингдек ядровий материаллар айланишини давлат томонидан ҳисобга олиш ва назорат қилиш тартиби тўғрисидаги низомларни тасдиқлаш тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2009 йил 13 августдаги 231-сон қарори

Бешинчи бўлим

365. «Хорижий фуқароларни Ўзбекистон Республикаси давлат умумий ўрта таълим муассасаларига ўқишга кириш учун ҳужжатларни тақдим этиш ва уларни кўриб чиқиш тартиби тўғрисидаги йўриқномани тасдиқлаш ҳақида» Ўзбекистон Республикаси халқ таълими вазирининг 2009 йил 6 июлдаги 180-сонли буйруғи. (*Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2009 йил 5 августда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 1992*)
366. «Бошоқли дон экинлари уруғини етиштирувчи хўжаликларни, шунингдек илмий муассасалар — навлар оригинаторларини, селекция ва уруғчилик соҳаси олимларини рағбатлантириш тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида» Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, Молия вазирлиги, Иқтисодиёт вазирлигининг 2009 йил 6 июлдаги 3, 55, 18-сонли қарори. (*Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2009 йил 5 августда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 1993*)
367. «Суғурталовчиларнинг суғурта захиралари тўғрисидаги низомга ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида» Ўзбекистон Республикаси молия вазирининг 2009 йил 24 июлдаги 74-сонли буйруғи. (*Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2009 йил 13 августда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 1882-1*)
- Вазирликлар, давлат қўмиталари ва идораларнинг норматив-ҳуқуқий ҳужжатларини давлат рўйхатидан ўтказиш ҳолати тўғрисида 2009 йил 1 августдан 14 августгача бўлган маълумот

ИККИНЧИ БЎЛИМ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ҚАРОРИ

358 Қишлоқ жойларда уй-жой қурилиши кўламини кенгайтиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида

«Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йили» Давлат дастурини ижро этиш ҳамда қишлоқ аҳоли пунктларининг бош режалари ва архитектуравий режалаштиришни ташкил этиш лойиҳаларига мувофиқ тасдиқланган намунавий лойиҳалар бўйича яқка тартибдаги уй-жой қурилиши кўламини кенгайтириш асосида қишлоқ аҳолисининг турар-жой шароитларини тубдан яхшилаш мақсадида:

1. Қуйидагилар маълумот учун қабул қилинсин:

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вилоятлар ҳокимликлари томонидан намунавий лойиҳалар бўйича уй-жой ва ижтимоий аҳамиятдаги объектлар қуришнинг тажриба лойиҳаларини амалга ошириш учун қишлоқ хўжалиги ҳамда ўрмон фонди ерлари тоифасига кирмайдиган 42 та ер массиви танлаб олинди;

2009-2010 йилларда 260,5 млрд. сўм, шу жумладан, 2009 йилда — 65,5 млрд. сўм миқдорида тасдиқланган намунавий лойиҳалар бўйича қишлоқ аҳоли пунктларида яқка тартибдаги уй-жой қурилишини кредитлаш манбалари аниқлаб олинди.

2. «Қишлоқ қурилиш банк» ОАТБнинг намунавий лойиҳалар бўйича уй-жой қурилишида яқка тартибда иморат қурувчиларга қўмак бериш учун республиканинг ҳар бир минтақасида ўз филиалига эга «Қишлоқ қурилиш инвест» ихтисослаштирилган шўба инжиниринг компаниясини ташкил этиш тўғрисидаги таклифига розилик берилсин, унинг зиммасига қуйидаги вазифалар юклансин:

уй-жой бозорини маркетинг жиҳатдан ўрганиш ва бунинг асосида қуриш массивларини, барпо этиладиган уй-жойлар, ижтимоий аҳамиятдаги объектлар ва муҳандислик инфратузилмалари таркиби ҳамда тузилмасини танлаб олиш бўйича таклифлар тайёрлаш;

қишлоқ аҳоли пунктларида яқка тартибдаги янги уй-жойлар, шунингдек, ижтимоий аҳамиятдаги объектлар ва муҳандислик инфратузилмаларини «тайёр ҳолда топшириш» шартларида буюртмачи функцияларини шартнома асосида бажариш, жумладан, молиялашни ташкил этиш ва қурилишнинг бориши устидан техник назорат ўрнатиш;

аҳоли буюртманомаларига мувофиқ уй-жойлар, шунингдек, намунавий лойиҳалар бўйича «тайёр ҳолда топшириш» шартларида ижтимоий аҳамият-

даги объектлар ва муҳандислик инфратузилмаси объектларини қуриш буюртмаларини объектларни сифатли қуришни таъминлаб бера оладиган амалдаги ва янги тдан ташкил этилаётган пудратчи қурилиш ташкилотлари ўрта-сида танлов асосида жойлаштириш;

кейинчалик «Қишлоқ қурилиш банк» ОАТБ томонидан бериладиган имтиёзли кредитлар ҳисобидан узил-кесил ҳисоб-китоб қилинган ҳолда намунавий лойиҳалар бўйича қурилган якка тартибдаги уйларни аҳолига бериш, шунингдек, муҳандислик инфратузилмаси, ижтимоий-маданий ва санитария-маиший аҳамиятдаги объектларни эксплуатация ташкилотларига топшириш.

3. Қуйидаги тартиб ўрнатилсинки, унга кўра:

«Қишлоқ қурилиш инвест» инжиниринг компанияси Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вилоятлар ҳокимликлари билан биргаликда уй-жой бозорини маркетинг жиҳатдан ўрганиш ҳамда аҳолининг буюртманомалари асосида ҳар йили 1 октябргача минтақалар доирасида қуриладиган уй-жойлар ва ижтимоий аҳамиятдаги объектлар ҳажми, таркиби ва тузилмаси бўйича таклифлар тайёрлайди;

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вилоятлар ҳокимликлари томонидан маркетинг жиҳатдан ўрганиш натижалари асосида 1 ноябргача бўлган муддатда Ўзбекистон Республикаси «Ергеодекадастр» давлат қўмитаси ва «Давархитектқурилиш» қўмитаси билан келишилган ҳолда қишлоқ хўжалиги ҳамда ўрмон фонди ерлари тоифасига кирмайдиган ер массивлари танлаб олинади ҳамда кейинчалик улар намунавий лойиҳалар бўйича якка тартибдаги уй-жой ва ижтимоий аҳамиятдаги объектлар қуриш учун «Қишлоқ қурилиш инвест» инжиниринг компаниясига топширилади;

аниқ ер участкаси ва намунавий лойиҳани танлаган якка тартибда иморат қурувчи «тайёр ҳолда топшириш» шарти билан турар-жой биносини қуришда буюртмачи вазифасини бажариши учун «Қишлоқ қурилиш инвест» инжиниринг компанияси билан шартнома тузади;

якка тартибда иморат қурувчи билан тузилган шартнома асосида «Қишлоқ қурилиш инвест» инжиниринг компанияси буюртмачи сифатида «тайёр ҳолда топшириш» шарти билан намунавий лойиҳа бўйича якка тартибдаги турар-жой биноси қурилиши юзасидан барча ишлар комплексини ташкил этади;

қурилиш якунлангандан кейин ва якка тартибда иморат қурувчи томонидан далолатнома бўйича турар-жой биноси қабул қилингандан сўнг якка тартибда иморат қурувчига ер участкасини ажратиш туман (шаҳар) ҳокимининг қарори билан кимошди савдоси ўтказилмасдан умрбод мерос қилиб қолдириладиган мулк тарзида расмийлаштирилади.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси (Б.А. Хўжаев) «Қишлоқ қурилиш банк» ОАТБ, «Давархитектқурилиш» қўмитаси, бошқа манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда бир ой муддатда «Қишлоқ қурилиш инвест» инжиниринг компанияси иштирокида якка тартибдаги уй-

жой қурилишини амалга ошириш тартиби тўғрисидаги низомни ишлаб чиқсин ва тасдиқласин.

4. «Қишлоқ қурилиш банк» ОАТБ:

Ўзбекистон Республикаси «Давархитектқурилиш» қўмитаси билан биргаликда икки ҳафта муддатда ихтисослаштирилган «Қишлоқ қурилиш инвест» инжиниринг компанияси уставини ишлаб чиқсин ва тасдиқласин;

бир ой муддатда «Қишлоқ қурилиш инвест» компаниясининг зарур моддий-техника базаси яратилишини назарда тутган ҳолда унинг устав капиталини шакллантирсин, шунингдек, компаниянинг малакали мутахассислар билан тўлдирилишини таъминласин;

зарур ҳолларда, банк устав жамғармаси маблағларини гаров тариқасида қайтариш асосида ажратиб берилишини назарда тутган ҳолда «Қишлоқ қурилиш инвест» инжиниринг компаниясини ушбу жамғарма маблағи ҳисобидан айланма маблағлар билан таъминласин.

5. Белгилансинки:

якка тартибдаги уй-жой қурилиши массивларида ишлаб чиқариш инфратузилмаси объектлари қурилиши инвесторлар маблағлари ва тижорат банклари кредитлари ҳисобидан амалга оширилади;

ижтимоий инфратузилма объектлари ва ташқи муҳандислик тармоқлари қурилиши маҳаллий бюджет ва ҳомийлар маблағлари ҳисобидан молиялаштирилади.

6. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вилоятлар ҳокимликлари:

ихтисослаштирилган «Қишлоқ қурилиш инвест» инжиниринг компанияси ва унинг минтақавий филиалларига зарур инфратузилмани ташкил этиш учун шартнома асосида ер участкаларини ажратиш тарзида ёрдам кўрсатсин;

Ўзбекистон Республикаси «Давархитектқурилиш» қўмитаси ва «Ергеодезадастр» давлат қўмитаси билан келишилган ҳолда, тасдиқланган намунавий лойиҳалар бўйича якка тартибдаги уй-жойлар қуришга тасдиқланган бош режа асосида ҳар йили қишлоқ хўжалиги ва ўрмон фонди ерлари тоифасига кирмайдиган ер участкалари ажратилишини таъминласин;

«Қишлоқ қурилиш банк» ОАТБ кредитлари ҳисобидан тасдиқланган намунавий лойиҳалар бўйича якка тартибдаги уй-жой қурилиши массивларида барпо этиладиган муҳандислик инфратузилмаси ва ижтимоий аҳамиятдаги объектларнинг илдам қурилишини таъминласин.

7. Ўзбекистон Республикаси «Давархитектқурилиш» қўмитаси:

танланадиган ер массивларининг муҳандислик тармоқлари ва транспорт коммуникациялари билан таъминланганлиги, ишга тушириладиган уй-жой ҳамда ижтимоий-маданий ва санитария-маиший объектларга бўлган амалдаги талабнинг мавжудлиги комплекс экспертизадан ўтказилишини таъминласин;

якка тартибдаги уй-жой қурилишида қурилиш нормалари ва қоидаларига риоя этилиши устидан қаттиқ назоратни амалга оширсин.

8. Ихтисослаштирилган «Қишлоқ қурилиш инвест» инжиниринг компа-

нияси 2014 йилнинг 1 январигача барча турдаги солиқ тўловларидан ҳамда Республика йўл жамғармаси ва бюджетдан ташқари Мактаб таълими жамғармасига мажбурий тўловлардан озод этилсин.

9. Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ёш оилаларни моддий ва маънавий қўллаб-қувватлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги 2007 йил 18 майдаги ПФ–3878-сон Фармонининг 4-банди қишлоқ жойларда «Қишлоқ қурилиш банк» ОАТБ кредитлари ҳисобидан намунавий лойиҳалар бўйича якка тартибда иморат қурувчиларга нисбатан татбиқ этилсин.

10. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг Бош назорат-тафтиш бошқармаси уй-жой ва ижтимоий инфратузилма объектлари қурилишига ажратилаётган маблағлардан, шу жумладан, «Қишлоқ қурилиш банк» ОАТБ-нинг имтиёзли кредитларидан мақсадли фойдаланилиши устидан тизимли равишда текширувлар олиб борсин.

11. Ўзбекистон Республикаси «Давархитектқурилиш» қўмитаси Адлия вазирлиги, бошқа манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда бир ой муддатда қонун ҳужжатларига ушбу қарордан келиб чиқадиган ўзгартиш ва қўшимчалар тўғрисида Вазирлар Маҳкамасига таклифлар киритсин.

12. Мазкур қарорнинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Ш.М. Мирзиёев зиммасига юклансин.

**Ўзбекистон Республикаси
Президенти**

И. КАРИМОВ

Тошкент ш.,
2009 йил 3 август,
ПҚ–1167-сон

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ
ҚАРОРИ**

359 Ташқи иқтисодий фаолиятни тартибга солиш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида

Ташқи савдо фаолиятини халқаро амалиётда умумэътироф этилган божхона-тариф жиҳатдан бошқариш усулларини қўллаш асосида ички ва ташқи бозорларда рақобатбардош юқори сифатли тайёр маҳсулотни мамлакатимизда ишлаб чиқаришни барқарор ривожлантириш учун қулай шарт-шароитларни янада шакллантириш мақсадида:

1. 2009 йилнинг 1 сентябридан бошлаб:

импорт божи ставкалари 1-иловага* мувофиқ;

Ўзбекистон Республикаси ҳудудига олиб келинадиган, акциз солиғи олинадиган товарларга акциз солиғи ставкалари 2-иловага* мувофиқ тасдиқлансин.

2. Белгилансинки, 2009 йилнинг 1 октябригача «вақтинчалик сақлаш» божхона режимида жойлаштирилган товарларни эркин муомалага чиқаришда Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ўзбекистон Республикасининг ташқи иқтисодий фаолиятини янада тартибга солиш чора-тадбирлари тўғрисида» 2008 йил 27 мартдаги ПҚ-823-сонли қарори ва Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ўзбекистон Республикасининг 2009 йилги асосий макроиқтисодий кўрсаткичлари ва Давлат бюджети параметрлари тўғрисида» 2008 йил 29 декабрдаги ПҚ-1024-сонли қарори билан тасдиқланган ставкалар қўлланади.

2009 йилнинг 1 октябридан бошлаб «вақтинчалик сақлаш» режимидан эркин муомалага чиқариладиган барча товарларга ушбу қарор билан тасдиқланган импорт божи ва акциз солиғи ставкалари жорий этилади.

3. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси Иқтисодиёт вазирлиги, Ташқи иқтисодий алоқалар, инвестициялар ва савдо вазирлиги ва «Ўзстандарт» агентлиги таклифларига кўра:

саноат кооперацияси асосида тайёр маҳсулот, бутловчи буюмлар ва материаллар ишлаб чиқаришни маҳаллий хўжалик юритувчи субъектлар ўзлаштираётганлиги муносабати билан, уларни ишлаб чиқаришни маҳаллийлаштириш дастурини амалга ошириш доирасида божхона тўловлари бўйича имтиёзлар қўлланмаган ҳолда импорт қилинадиган товарлар рўйхатини ҳар йили тасдиқлаб борсин;

иқтисодиёт тармоқларини модернизация қилиш, техникавий ва технологик қайта жиҳозлаш дастурлари доирасида божхона тўловларидан озод этилган импорт қилинадиган товарларнинг аввал тасдиқланган рўйхатларини, уларда фақат республикада ишлаб чиқарилиши ҳали ўзлаштирилмаган товарларнигина қолдиришни назарда тутган ҳолда бир ой муддатда танқидий қайта кўриб чиқсин.

4. 2009 йилнинг 1 октябридан бошлаб қуйидагилар ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин:

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ўзбекистон Республикасининг ташқи иқтисодий фаолиятини янада тартибга солиш чора-тадбирлари тўғрисида» 2008 йил 27 мартдаги ПҚ-823-сонли қарори 3-банди ва қарорнинг 1-иловаси;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ўзбекистон Республикасининг 2009 йилги асосий макроиқтисодий кўрсаткичлари ва Давлат бюджети параметрлари тўғрисида» 2008 йил 29 декабрдаги ПҚ-1024-сонли қарорининг 12-2-иловаси.

5. Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий алоқалар, инвестиция-

---

* 1-2-иловалар рус тилидаги матнда берилган.

лар ва савдо вазирлиги манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда бир ой муддатда қонун ҳужжатларига мазкур қарордан келиб чиқадиган ўзгартиш ва қўшимчалар тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига таклифлар киритсин.

6. Ушбу қарорнинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари Р.С. Азимов зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси
Президенти

И. КАРИМОВ

Тошкент ш.,
2009 йил 5 август,
ПҚ-1169-сон

УЧИНЧИ БЎЛИМ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

361

Ҳаж мавсумида янги А(Н₁Н₁) гриппининг республика ҳудудига кириб келиши ва тарқалишининг олдини олишга қаратилган чора-тадбирлар тўғрисида

Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти тарқатаётган маълумотларга кўра, янги А(Н₁Н₁) гриппи Шимолий ва Жанубий Америка, Европа, Австралия ҳамда Осиёдаги 150 дан ортиқ мамлакатларда қайд этилган. Мазкур касалликка чалинган беморлар сони қарийб 200 минг нафарга яқинлашиб, улар орасида ўлим ҳолатлари қайд этилмоқда.

Янги грипп бўйича вужудга келган вазият Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти томонидан пандемия, деб эълон қилинди.

Жаҳонда эпидемик вазиятнинг мураккаблашганлиги, янги А(Н₁Н₁) гриппининг четдан республикамизга кириб келиши хавфи мавжудлигини, хусусан, Саудия Арабистонида 595 нафар кишида мазкур вирус аниқланганлигини инобатга олган ҳолда Ўзбекистон Республикаси аҳолиси, Ҳаж мавсумида зиёратчилар соғлиғини муҳофаза қилиш ҳамда мазкур касаллик тарқалишининг олдини олиш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси **қарор қилади:**

1. Ҳаж мавсумида янги А(Н₁Н₁) гриппининг республика ҳудудига кириб келиши ва тарқалишининг олдини олиш бўйича комиссия таркиби 1-иловага*, тадбирлар режаси 2-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши раиси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимлари раислигида тегишли вазирликлар ҳамда идораларнинг таркибий бўлинмалари вакилларидан иборат таркибда ҳудудий комиссиялар тузилиши белгилаб қўйилсин.

2. Комиссияга:

тегишли вазирликлар ва идоралар билан биргаликда турли юқумли касалликлар, хусусан янги А (Н₁Н₁) гриппининг четдан кириб келиши ва тарқалишининг олдини олиш бўйича ҳаж мавсумида амалга ошириладиган тадбирларни мувофиқлаштириш ҳамда уларнинг ўз вақтида, тўлақонли бажарилишини таъминлаш;

ҳаж мавсумида янги А (Н₁Н₁) гриппининг республика ҳудудига кириб келиши ва тарқалишининг олдини олишга қаратилган зарур чора-тадбирларни белгилаш вазифаси топширилсин.

3. Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигига:

зиёратчиларни сафарга кетишдан олдин, Ҳаж мавсумида ва республика-

---

* 1-илова берилмайди.

га келган вақтида тиббий кўриқдан ўтказиш, тиббий хизмат кўрсатиш, турли юқумли касалликлар, жумладан янги А (Н₁Н₁) гриппи касаллигига қарши зарур профилактик чораларни кўриш;

Ҳаж мавсумида янги А(Н₁Н₁) гриппининг республика ҳудудига кириб келиши ва тарқалишининг олдини олиш бўйича тегишли тарғибот-ташвиқот материалларини тайёрлаш ва мазкур йўналишдаги ишларни юқори савияда ташкил этиш вазифаси юклатилсин.

4. Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги Саудия Арабистонидаги эпидемиологик вазият ҳақида тегишли вазирликлар ва идоралар билан ўзаро ахборот алмашинувини таъминлаш юзасидан зарур чора-тадбирларни ишлаб чиқсин ва амалга оширсин.

5. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Дин ишлари бўйича қўмита Ўзбекистон мусулмонлар идораси, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари билан биргаликда Ҳаж мавсумида гуруҳ раҳбарлари ва зиёратчилар билан ўтказиладиган машғулотларда янги А(Н₁Н₁) гриппи вирусидан сақланиш бўйича тушунтириш ва тарғибот-ташвиқот ишларини амалга оширсин.

6. Ўзбекистон мусулмонлари идорасининг зиёратчилар учун зарур бўлган янги А(Н₁Н₁) гриппининг олдини олувчи дори-дармонлар, дезинфекцияловчи ва профилактик воситаларни харид қилишга сарфланадиган харажатларнинг идора томонидан қопланиши тўғрисидаги таклифи маъқуллансин.

7. «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси зиёратчилар кузатиладиган ва кутиб олинадиган аэропортларнинг санитария-назорат пунктларида зарур шарт-шароитларни яратсин.

8. Ўзбекистон Миллий телерадиокомпанияси ва Ўзбекистон Миллий ахборот агентлигига юқумли касалликлар, жумладан янги А (Н₁Н₁) гриппининг четдан кириб келиши ҳамда тарқалишининг олдини олиш бўйича режа асосида мутахассисларнинг оммавий ахборот воситаларида мунтазам чиқишларини уюштириб бориши тавсия этилсин.

9. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Р. Қосимов зиммасига юклансин.

**Ўзбекистон Республикасининг
Бош вазири**

Ш. МИРЗИЁЕВ

Тошкент ш.,
2009 йил 6 август,
223-сон

**Ҳаж мавсумида янги А (Н₁Н₁) гриппининг республика ҳудудига
кириб келиши ва тарқалишининг олдини олиш чора-тадбирлари
Р Е Ж А С И**

Т/р	Тадбирлар номи	Бажариш муддати	Бажаришга масъул вазирликлар ва идоралар
I. Ташкилий-амалий ишлар			
1.	Зиёратчилар орасида соғлом эпидемиологик ҳолатни таъминлаш учун зарур дори-дармонлар, дезинфекцияловчи ва профилактик воситалар рўйхатини тайёрлаш, Ўзбекистон мусулмонлари идорасига тақдим этиш	2009 август	Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимликлари
2.	Янги А (Н ₁ Н ₁) гриппига қарши тегишли дори-дармонлар ва дезинфекцияловчи моддалар захирасини яратиш ишларини амалга ошириш	2009 йил сентябрь	Ўзбекистон мусулмонлари идораси, Соғлиқни сақлаш вазирлиги
3.	Зиёратчиларга тиббий хизмат кўрсатувчи шифокорлар гуруҳини ҳамда тегишли аэропортлардаги санитария назорати пунктларини етарли даражада электрон ёки симобли термометрлар билан таъминлаш	2009 йил сентябрь	Ўзбекистон мусулмонлари идораси, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси
4.	Зиёратчиларни кузатиб борувчи тиббий ходимларнинг янги А (Н ₁ Н ₁) гриппининг профилактикаси, ташхиси ва даволаш усуллари бўйича билим ва малакасини оширишга қаратилган ўқув-семинарлар ташкил этиш	2009 йил октябрь	Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимликлари
5.	Зиёратчиларда шахсий ҳимоя воситалари (респираторлар ва доканиқоблар) бўлиши ва улардан тўғри фойдаланишлари устидан қатъий назорат ўрнатиш	Ҳаж мавсуми давомида	Ўзбекистон мусулмонлари идораси, Соғлиқни сақлаш вазирлиги
6.	Зиёратчиларнинг саломатлиги тўғрисида маълумотлар олиш учун кузатиб борувчилар билан дипломатик корпуслар орқали кундалик тезкор алоқани йўлга қўйиш	Ҳаж мавсуми давомида	Дин ишлари бўйича қўмита, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Ташқи ишлар вазирлиги

Т/р	Тадбирлар номи	Бажариш мuddати	Бажаришга масъул вазирликлар ва идоралар
II. Даволаш ва профилактика тадбирлари			
7.	Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг тавсиялари ва қабул қилувчи давлатнинг қонунчилигига мувофиқ Саудия Арабистонига боришга тиббий монельги бўлмаган зиёратчиларни дастлабки тиббий кўриқдан ўтказиш	2009 йил август ойидан бошлаб махсус ишлаб чиқилган жадвал асосида	Ўзбекистон мусулмонлари идораси, Соғлиқни сақлаш вазирлиги
8.	Зиёратчилар орасида иммунитетни заиф (сурункали касалликлар билан оғриган, қандли диабет, юрак, буйрак, жигар касалликлари ва ҳоказо) шахсларни аниқлаш ҳамда Ҳаж сафари давомида уларни махсус назорат остига олиш	2009 йил Тиббий кўрик ва Ҳаж мавсуми давомида	Ўзбекистон мусулмонлари идораси, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимликлари
9.	Ҳаж сафарига борувчилар ва уларни кузатиб борувчи шахсларнинг камида 50 фоизини даволашга етадиган гриппга қарши (Тамифлю ёки Реленза) дори воситалари захирасини яратиш	2009 йил сентябрь	Ўзбекистон мусулмонлари идораси, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимликлари
10.	Барча Ҳаж сафарига борувчи зиёратчилар ва уларни кузатиб борувчиларни мавсумий гриппга қарши эмлашни таъминлаш	2009 йил сентябрь-октябрь	Ўзбекистон мусулмонлари идораси, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимликлари
11.	Ҳаж мавсумида касалликка чалинганларга сифатли тиббий ёрдам кўрсатилишини таъминлашга кўмаклашиш	Ҳаж мавсуми давомида	Ўзбекистон мусулмонлари идораси, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Ташқи ишлар вазирлиги
12.	Ҳаждан қайтаётган зиёратчилар орасида юқумли касалликка чалинишда шубҳа қилинган шахсларни жойлаштириш учун шифохона ўринларини ҳозирлаш	2009 йил ноябрь	Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимликлари
13.	Ҳаж мавсумида Саудия Арабистониди ўзбекистонлик фуқаролар жойлашган меҳмонхона ва палата шаҳарчасида эпидемиологик ҳолат бўйича доимий назоратни йўлга қўйиш	Ҳаж мавсуми давомида	Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Ўзбекистон мусулмонлари идораси
14.	Зиёратчиларга тиббий хизмат кўрсатувчи шифокорлар гуруҳи томонидан зиёратчилар соғлигини кундалик тарзда кузатиб бориш ва улар орасида профилактик тадбирлар доимий тартибда амалга оширилишини ташкил этиш	Ҳаж мавсуми давомида	Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Ўзбекистон мусулмонлари идораси, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимликлари

Т/р	Тадбирлар номи	Бажариш мuddати	Бажаришга масъул вазирликлар ва идоралар
15.	Саудия Арабистонидан қайтаётган зиёратчилар кутиб олинadиган аэропортларда уларни санитария назорати пунктида тиббий кўриқдан ўтказиш, термометрия ва зарур ҳолларда махсус лаборатория текширувларини ташкил этиш	2009 йил ноябрь-декабрь	Соғлиқни сақлаш вазирлиги, «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси
III. Тарғибот ва ташвиқот ишлари			
16.	Тиббиёт ходимлари учун янги А(H ₁ N ₁) гриппи вируси билан касалланишнинг олдини олиш, даволаш юзасидан махсус йўриқнома ишлаб чиқиш	2009 йил август	Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимликлари
17.	Ҳаж сафарига бораётган ҳар бир зиёратчини янги А (H ₁ N ₁) гриппи ҳақидаги маълумотлар ҳамда ундан ҳимояланиш борасида амал қилиниши зарур бўлган талаблар акс этган эслатмалар билан таъминлаш	2009 йил август	Соғлиқни сақлаш вазирлиги
18.	Республика даволаш-профилактика муассасаларининг малакали мутахассисларини жалб этган ҳолда жойларда зиёратга борадиган фуқаролар билан тарғибот-ташвиқот ишларини ҳамда мавзуга оид семинар-тренинглар ташкил этиш	2009 йил сентябрь-октябрь	Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Ўзбекистон мусулмонлари идораси, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимликлари
19.	Барча турдаги оммавий ахборот воситалари орқали янги А (H ₁ N ₁) гриппи, унинг клиник белгилари, диагностикаси, даволаш усуллари ҳамда муҳофазасига бағишланган тушунтириш ва тарғибот-ташвиқот ишларини ташкил этиш	Доимий	Ўзбекистон миллий телерадиокомпанияси, Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ
ҚАРОРИ**363** Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг айрим қарорларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида

Импорт операцияларини янада тартибга солиш ва уларнинг ўз вақтида амалга оширилиши юзасидан назоратни кучайтириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси **қарор қилади:**

1. Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг иловага мувофиқ айрим қарорларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритилсин.

2. Белгилаб қўйилсинки, ушбу қарорнинг амал қилиши қарор кучга киргандан кейин тузиладиган контрактларга нисбатан татбиқ этилади.

3. Вазирликлар ва идоралар бир ой муддатда ўз норматив-ҳуқуқий ҳужжатларини ушбу қарорга мувофиқлаштирсинлар.

4. Ушбу қарор 2009 йил 1 сентябрдан бошлаб кучга қиради.

5. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари Р.С. Азимов зиммасига юклансин.

**Ўзбекистон Республикасининг
Бош вазири**

Ш. МИРЗИЁЕВ

Тошкент ш.,
2009 йил 12 август,
230-сон

Вазирлар Маҳкамасининг
2009 йил 12 августдаги 230-сон қарорига
ИЛОВА

**Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг айрим қарорларига
киритилаётган ўзгартириш ва қўшимчалар**

1. Вазирлар Маҳкамасининг 1996 йил 13 мартдаги 95-сон қарори билан тасдиқланган Импорт операциялари бўйича контрактларни ҳисобга олиш ва уларнинг бажарилишини назорат қилиш тўғрисидаги низомда:

а) V бўлимнинг номи қуйидаги таҳрирда баён қилинсин:

«Ташқи савдо импорт операцияларини назорат қилиш»;

б) 25-банд қуйидаги таҳрирда баён қилинсин:

«25. Пул маблағлари ўтказилган санадан бошлаб 180 календарь кун мобайнида товарларни республикага келтириш ва эркин муомалага чиқариш режимига расмийлаштириш, импорт контрактлари бўйича ишлар ва хизмат-

лар кўрсатишни бажариш ёки улар учун тўланган пул маблағларини қайтаришнинг таъминланмаганлиги тўлов муддати ўтган дебиторлик қарз ҳисобланади.

Агар пул маблағлари ўтказилган санадан бошлаб 180 календарь кун мобайнида импорт қилувчи корхона томонидан ваколатли банкка товарларнинг Ўзбекистон Республикаси ҳудудига келтирилганлиги тўғрисида божхона хизматларининг тегишли қайдлари ёзилган карточка, бажарилган ишлар ва кўрсатилган хизматлар бўйича эса — бажарилган ишларнинг инвойслари, счёт-фактуралари, далолатномалари тақдим этилмаса, у ҳолда ваколатли банклар кўрсатиб ўтилган муддат тугагандан кейин ўн кун муддатда импорт қилувчи корхона давлат рўйхатидан ўтказилган жойдаги давлат солиқ инспекциясига тегишли ахборотни жўнатади.

2. Вазирлар Маҳкамасининг 2003 йил 30 сентябрдаги 416-сон қарори (Ўзбекистон Республикаси ҚТ, 2003 й., 9-сон, 92-модда) билан тасдиқланган Импорт контрактларини ҳисобга қўйиш ва ташқи савдо операцияларининг божхона мониторингини амалга ошириш тартиби тўғрисидаги низомнинг 9.5-бандига қуйидаги мазмундаги хатбоши қўшилсин:

«Ўтказиб берувчилар томонидан монтаж ва (ёки) ишга тушириш-созлаш ишлари амалга оширилишини, улар томонидан ходимларни ўқитиш, роялти тўлови хизматлари ва бошқа хизматлар кўрсатилишини назарда тутувчи асбоб-ускуналар, қурилмалар, механизмлар, бутловчи буюмлар ва эҳтиёт қисмлар харид қилиш юзасидан импорт контрактлари бўйича бажариладиган ишлар, кўрсатиладиган хизматлар ва роялти суммаси контрактларда (спецификацияларда) алоҳида кўрсатилади».

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

364 Радиоактив моддалар ва радиоактив чиқиндилар, шунингдек ядровий материаллар айланишини давлат томонидан ҳисобга олиш ва назорат қилиш тартиби тўғрисидаги низомларни тасдиқлаш тўғрисида

«Радиациявий хавфсизлик тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 22-моддасини, «Чиқиндилар тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 10-моддасини амалга ошириш мақсадида ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг «Ионлаштирувчи нурланиш манбалари айланишини давлат томонидан ҳисобга олиш ва назорат қилиш тизимини ташкил этиш қоидаларини тасдиқлаш ҳақида» 2009 йил 3 апрелдаги 98-сон қарорига мувофиқ Вазирлар Маҳкамаси **қарор қилади:**

1. Қуйидагилар:

Радиоактив моддалар ва радиоактив чиқиндилар айланишини давлат томонидан ҳисобга олиш ва назорат қилиш тартиби тўғрисидаги низом 1-иловага мувофиқ;

Ядровий материаллар айланишини давлат томонидан ҳисобга олиш ва назорат қилиш тартиби тўғрисидаги низом 2-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

2. Вазирликлар, давлат қўмиталари, идоралар, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари уч ой муддатда ўз норматив-ҳуқуқий ҳужжатларини ушбу қарорга мувофиқлаштирсинлар.

3. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Э.Р. Шаисматов зиммасига юклансин.

**Ўзбекистон Республикасининг
Бош вазири**

Ш. МИРЗИЁЕВ

Тошкент ш.,
2009 йил 13 август,
231-сон

Вазирлар Маҳкамасининг
2009 йил 13 августдаги 231-сон қарорига
1-ИЛОВА

**Радиоактив моддалар ва радиоактив чиқиндилар
айланишини давлат томонидан ҳисобга олиш ва назорат
қилиш тартиби тўғрисидаги
НИЗОМ**

I. Умумий қоидалар

1. Ушбу Низом Ўзбекистон Республикасида ионлаштирувчи нурланиш манбаларини давлат томонидан ҳисобга олиш ва назорат қилиш тизимида (кейинги ўринларда — давлат томонидан ҳисобга олиш ва назорат қилиш тизими деб аталади) радиоактив моддалар (кейинги ўринларда РМ деб аталади) ва радиоактив чиқиндиларни (кейинги ўринларда РЧ деб аталади) давлат томонидан ҳисобга олиш ва назорат қилиш тизимини юритишни ташкил этиш тартибини белгилайди.

2. Ушбу Низомда қуйидаги тушунчалар қўлланилади:

радиоактив моддалар ва радиоактив чиқиндилар айланишини республика даражасида давлат томонидан ҳисобга олиш ва назорат қилиш — Ўзбекистон Республикаси ҳудудида жойлашган РМ ва РЧ айланиши субъектларида РМ ва РЧни давлат томонидан ҳисобга олиш ва назорат қилиш;

радиоактив моддалар ва радиоактив чиқиндилар айланишини идоравий даражада давлат томонидан ҳисобга олиш ва назорат қилиш — Ўзбекистон Республикаси ҳудудида жойлашган, давлат ва хўжалик бошқаруви органларига ҳамда Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясига идоравий мансуб РМ ва РЧ айланиши субъектларида РМ ва РЧни давлат томонидан ҳисобга олиш ва назорат қилиш;

РМ ва РЧ айланишини минтақавий даражада давлат томонидан ҳисобга олиш ва назорат қилиш — Ўзбекистон Республикасининг тегишли маъмурий-ҳудудий бирлиги ҳудудида жойлашган РМ ва РЧ айланиши субъектларида РМ ва РЧни давлат томонидан ҳисобга олиш ва назорат қилиш, давлат ва хўжалик бошқаруви органларига ҳамда Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясига идоравий мансуб ташкилотлар бундан мустасно;

радиоактив моддалар — таркибида белгиланган радиациявий хавфсизлик нормалари ва қоидаларининг энг кам қийматидан ортиқ активликдаги радионуклидлар бўлган ҳар қандай агрегат ҳолатидаги ядровий материалларга тегишли бўлмаган моддалар;

радиоактив чиқиндилар — кейинчалик улардан фойдаланиш назарда тутилмайдиган ядровий материаллар ва (ёки) радиоактив моддалар;

РМ ва РЧ айланиши субъектлари — Ўзбекистон Республикаси ҳудудида қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда РМ ва РЧни қазиб олиш, ишлаб чиқариш, ҳосил қилиш, қайта ишлаш, улардан фойдаланиш, уларни сақлаш, уларга хизмат кўрсатиш, уларни ташиш, шу жумладан уларнинг Ўзбекистон Республикаси божхона чегараси орқали олиб ўтилиши, зарарсизлантирилиши ва кўмиб ташланиши бўйича РМ ва РЧ айланиши соҳасидаги фаолиятни амалга оширадиган юридик шахслар;

ионлаштирувчи нурланиш манбаи (ИНМ) — ўзидан ионлаштирувчи нурланиш чиқарувчи ёки чиқаришга қодир бўлган қурилма ва (ёки) радиоактив модда, ядровий материаллар;

ионлаштирувчи нурланиш — радиоактив парчаланишда, ядровий эврилишларда, моддадаги зарядланган зарралар ҳаракатининг секинлашувида ҳосил бўладиган ҳамда муҳит билан ўзаро таъсир этиш чоғида ҳар хил кутбли ионларни ҳосил қиладиган нурланиш;

ёпиқ радионуклид манбаи — қўлланилиши ва эскириши даврида, ўзидан чиқаётган мўлжалланган радионуклидларнинг атроф муҳитга тарқалишини истисно қилувчи қурилма, ионлаштирувчи нурланиш манбаи;

очиқ радионуклид манбаи — қўлланилиши даврида ўзидан чиқаётган радионуклидларни атроф муҳитга тарқатувчи ионлаштирувчи нурланиш манбаи;

радиациявий хавфсизлик — фуқаролар ва атроф муҳитнинг ионлаштирувчи нурланишнинг зарарли таъсиридан ҳимояланганлиги ҳолати;

санитария-ҳимоя зонаси — мазкур манбани нормал ҳолатларда ишлатганда фуқароларнинг нурланиш олиш даражаси аҳоли учун белгиланган асосий меъёрдан ортиши мумкин бўлган ионлаштирувчи нурланиш манбаи атрофидаги ҳудуд;

кузатиш зонаси — радиациявий мониторинг ўтказиладиган санитария-химоя зонасидан ташқаридаги ҳудуд;

ядровий хавфсизлик — ядровий материаллардан хавфсиз фойдаланишни таъминлайдиган тадбирлар комплекси;

радионуклидлар билан зарарланган ҳудуд — нормалар ва қоидаларда белгиланган минимал қийматидан ошадиган ва нурланишга олиб келадиган радиоактив моддалар маълум миқдорда бор бўлган атом энергияси ишлатилган объектлар (саноат, санитария-химоя зонаси ва кузатиш зонасидаги ер ва ҳовузлар) ҳудуди;

йиллик таъсир даражаси (эквиваленти) — бир йил ичида олинган ташқи нурланиш таъсири (эквивалент) даражаси йиғиндиси ҳамда шу йил давомида организм қабул қилган шартли радионуклидларнинг ички нурланиши кутилган таъсир (эквивалент) даражаси. Йиллик таъсир даражаси бирлиги — зиверт (Зв).

жамоавий таъсир даражаси — индивидуал таъсир даражалари йиғиндисига тенг бўлган нурланишнинг стохастик таъсири вужудга келишининг жамоавий хавфи чораси. Жамоавий таъсир даражаси бирлиги — инсон-зиверт (чел. — Зв).

нуклид — берилган масса сондаги (ядродаги протон ва нейтронлар массаси) ва атом рақамли (ядродаги протон ва нейтронлар сони) хилма-хил атомлар.

II. Давлат томонидан ҳисобга олиниши ва назорат қилиниши керак бўлган РМ ва РЧ

3. Қуйидагилар давлат томонидан ҳисобга олиниши ва назорат қилиниши керак:

улар билан ишлаш учун Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг лицензияси (рухсатнома) керак бўладиган, минимал қийматли солиштирма активлиги (МҚСА), хонада ёки иш жойидаги активлиги (МАО) ва алоҳида нуклидлар радиациявий хавфлилик гуруҳи ушбу Низомга 1-иловада кўрсатилган қийматдан ошмайдиган РМ. Янги тайёрланган РМ омборга келиб тушган вақтида давлат томонидан ҳисобга олинади;

ушбу Низомга 2-иловада кўрсатилган таснифлаш бўйича қаттиқ ва суюқ РЧ, ушбу Низомга 3-иловада кўрсатилган таснифлаш бўйича газ ҳолатидаги РЧ.

Ёнғиндан хабар берувчи сигнализациялардаги радионуклид манбалар, радиациявий назорат асбобларида ишлатиладиган эталонли манбалар, радиофармацевт препаратлар, иммунологик анализ учун тўпламлар, тиббиёт учун белгиланган радиоизотоп генераторлар, радионуклидлар билан белгиланган бирикмалар, шунингдек асосида емирилиш даври 60 (олтмиш) суткагача бўлган эритмалар ва радиоизотоп препаратлар, йод-125 ни қўшган ҳолда, фақат уларни ишлатадиган РМ ва РЧ айланиши субъектларида ҳисобга олинади.

4. РМ ва РЧ айланишини давлат томонидан ҳисобга олиш ва назорат

қилиш ахборотларни йиғиш, қайта ишлаш ва етказиш, уни рухсат берилмаган фойдаланишдан ҳимоя қилиш, қонун ҳужжатлари талабларига мувофиқ бошқа ахборот тизимлари билан электрон кўринишда маълумот алмашишни таъминлайдиган ахборот технологияларидан фойдаланган ҳолда амалга оширилади.

III. РМ ва РЧни давлат томонидан ҳисобга олиш ва назорат қилишни юритиш тартиби

5. РМ ва РЧни давлат томонидан ҳисобга олиш ва назорат қилиш РМ ва РЧ айланиши субъектларида дастлабки ҳисобга олиш натижалари ва РЧ нинг барча айланиши ҳамда уларнинг божхона чегараси орқали олиб ўтилиши маълумотларига асосланади.

РМ ва РЧни дастлабки ҳисобга олиш улар турган, сақланадиган ва кўмиладиган пунктлар (жойлар) бўйича ҳамда радионуклид таркиби, активлиги, уларнинг ҳажми ва сонига қараб олиб борилади.

Дастлабки ҳисобга олишни юритиш тартиби «Саноатконтехназорат» давлат инспекцияси томонидан тасдиқланган қўлланмага асосан белгиланади.

6. «Саноатконтехназорат» давлат инспекциясига:

РМ ва РЧ айланиши субъектлари томонидан РМ ва РЧ олиниши ва берилиши вақтидаги ҳисобга олиш ва назорат қилиш тўғрисида 10 кун ичида ахборот;

РМ ва РЧ айланиши субъектлари томонидан РМ ва РЧни ҳисобга олиш ва назорат қилиш тўғрисида жорий йилнинг 1 февралигача йиллик янгиланадиган ахборот;

тайёрловчи ташкилотлар, РМ радионуклид манбалар, таркибида радионуклид манбаи бўлган асбоблар (аппаратлар, қурилмалар) билан таъминловчи ташкилотлар ҳамда уларни қайта ишловчи, сақловчи ва кўмиб юборувчи ташкилотлар томонидан ҳар чоракда бир марта РМ берилиши (олиниши) тўғрисидаги ахборот тақдим этилади.

7. Ҳисобга олиш ва назорат қилиш шакллари Атом энергияси халқаро агентлиги тавсиялари асосида «Саноатконтехназорат» давлат инспекцияси томонидан ишлаб чиқилади ва тасдиқланади.

8. РМ ва РЧнинг физик мавжудлигини аниқлаш учун РМ ва РЧ айланиши субъектлари:

РМ ва улар жойлашган жойни — «Саноатконтехназорат» давлат инспекцияси томонидан тасдиқланган ИНМни инвентаризациядан ўтказиш йўриқномасига асосан ҳар йили;

РЧ ва улар сақланадиган ва кўмиладиган пунктларни ҳамда РМ ва РЧ айланиши субъектлари кузатув чегарасида жойлашган радионуклидлар билан зарарланган ҳудудларни «Саноатконтехназорат» давлат инспекцияси томонидан тасдиқланган ИНМни инвентаризацияни ўтказиш йўриқномасига асосан беш йилда бир марта инвентаризациядан ўтказадилар.

9. РМ ва РЧ айланиши субъектларининг ташкилий-ҳуқуқий шакли ўзгар-

ган, у тугатилган ёки қайта ташкил қилинган, РМ ва РЧ билан ишлаш бутунлай тўхтатилган, ўғирлик, РМ ва РЧ турган ёки сақланадиган пунктларга (жойларга) рухсат берилмаган таъсир ўтказиш аниқланган тақдирда, фавқулодда ҳолатлар оқибатлари бартараф қилингандан кейин РМ ва РЧ навбатдан ташқари инвентаризациядан ўтказилади.

10. РМ ва РЧ айланиши субъектларида РМ ва РЧни йўқотишлар, шунингдек топилган ёки ҳисобга олинмаган РМ аниқланганда ташкилот тезда ўзидан юқори турувчи ташкилотга (мавжуд бўлса), Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизматига ва «Саноатконтехназорат» давлат инспекциясига маълум қилади. Ҳисобга олинмаган ва топилган РМ ва РЧ давлат ҳисобига олинади.

11. РМ ва РЧ айланиши субъектлари раҳбарлари маълумотлар «Саноатконтехназорат» давлат инспекциясига ўз вақтида, ишончли ва тўлиқ тақдим этилиши ҳамда қонун ҳужжатларига мувофиқ махфийлик режими таъминланиши учун жавоб берадилар.

IV. Ходимларни ўқитиш, тайёрлаш ва қайта тайёрлаш

12. Республика, идора ва минтақа даражаларида РМ ва РЧ айланишини давлат томонидан ҳисобга олиш ва назорат қилишни амалга оширувчи ходимларни ўқитиш, тайёрлаш ва қайта тайёрлаш белгиланган тартибда Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг Тошкент врачлар малакасини ошириш институти базасида ўтказилади.

13. РМ ва РЧ айланишини давлат томонидан ҳисобга олиш ва назорат қилиш бўйича раҳбар ходимларни ва мутахассисларни ўқитиш дастурлари «Саноатконтехназорат» давлат инспекцияси билан келишган ҳолда Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан тасдиқланади.

14. «Саноатконтехназорат» давлат инспекцияси базасида давлат томонидан ҳисобга олиш ва назорат қилиш билан боғлиқ масалалар бўйича доимий ишлайдиган маслаҳат пункти ташкил қилинади.

V. РМ ва РЧни давлат томонидан ҳисобга олиш ва назорат қилиш тартиби бузилганлиги учун жавобгарлик

15. Ушбу Низом бузилишида айбдор бўлган шахслар қонун ҳужжатларига мувофиқ жавоб берадилар.

Радиоактив моддалар ва радиоактив
чиқиндилар айланишини давлат томонидан
ҳисобга олиш ва назорат қилиш тартиби
тўғрисидаги низомга
1-ИЛОВА

**Минимал аҳамиятли солиштирама активлик (МҚСА), иш
жойидаги ёки хонадаги активлик (МАО) ва алоҳида
нуклидларнинг радиациявий хавфлилик гуруҳи**

Нуклид	МАСА, Бк/г	МАО, Бк	Хавфлилик гуруҳи
1	2	3	4
C-14	1 E+04	1 E+07	В
P-32	1 E+03	1 E+05	Б
P-33	1 E+05	1 E+08	Г
Fe-55	1 E+04	1 E+06	В
Fe-59	1 E+01	1 E+06	В
Co-57	1 E+02	1 E+06	В
Co-60	1 E+01	1 E+05	Б
Zn-65	1 E+01	1 E+06	В
Sr-90	1 E+02	1 E+04	Б
Y-90	1 E+03	1 E+05	Б
Tc-96	1 E+01	1 E+06	В
Tc-96m	1 E+03	1 E+07	В
Tc-97	1 E+03	1 E+08	Г
Tc-97m	1 E+03	1 E+07	В
Tc-99	1 E+04	1 E+07	В
Tc-99m	1 E+02	1 E+07	В
Ag-110m	1 E+01	1 E+06	В
Sb-124	1 E+01	1 E+06	В
I-123	1 E+02	1 E+07	В
I-125	1 E+03	1 E+06	В
I-126	1 E+02	1 E+06	В
Cs-137	1 E+01	1 E+04	Б
Eu-152	1 E+01	1 E+06	В
Gd-153	1 E+02	1 E+07	В
Tm-170	1 E+03	1 E+06	В
W-181	1 E+03	1 E+07	В
W-185	1 E+04	1 E+07	В
Tl-204	1 E+04	1 E+04	Б
Pb-210*	1 E+01	1 E+04	Б
Bi-210	1 E+03	1 E+06	В
Po-210	1 E+01	1 E+04	Б
Rn-220*	1 E+04	1 E+07	В
Rn-222*	1 E+01	1 E+08	Г
Ra-226*	1 E+01	1 E+04	Б
Ra-228*	1 E+01	1 E+05	Б
Ac-228	1 E+01	1 E+06	В
Th-228*	1 E+00	1 E+04	Б

Нуклид	МАСА, Бк/г	МАО, Бк	Хавфлилик гуруҳи
Th-230	1 E+00	1 E+04	Б
табiiй — Th (Th-232 қўшилган ҳолда)	1 E+00	1 E+03	А
Cd-109	1 E+04	1 E+06	В
Th-234*	1 E+03	1 E+05	Б
U-234	1 E+01	1 E+04	Б
U-235*	1 E+01	1 E+04	Б
U-238*	1 E+01	1 E+04	Б
табiiй — U	1 E+00	1 E+03	А
Pu-238	1 E+00	1 E+04	Б
Pu-239	1 E+00	1 E+04	Б
Am-241	1 E+00	1 E+04	Б
Cf-252	1 E+01	1 E+04	Б
Pm-147	1 E+04	1E+07	В

Изоҳ: * Қуйидаги тегишли радионуклидлар ҳосил бўлган радионуклидлар билан мувозанат ҳолатида келтирилган.

Pb-210	Bi-210, Po-210
Rn-220	Po-216
Rn-222	Po-218, Pb-214, Bi-214, Po-214
Ra-226	Rn-222, Po-218, Pb-214, Bi-214, Po-214, Pb-210, Bi-210, Po-210
Ra-228	Ac-228
Th-228	Ra-224, Rn-220, Po-216, Pb-212, Bi-212, Tl-208 (0.36), Po-212 (0.64)
табiiй — Th	Ra-228, Ac-228, Th-228, Ra-224, Rn-220, Po-216, Pb-212, Bi-212, Tl-208 (0.36), Po-212 (0.64)
Th-234	Pa-234m
U-235	Th-231
U-238	Th-234, Pa-234m
табiiй — U	Th-234, Pa-234m, U-234, Th-230, Ra-226, Rn-222, Po-218, Pb-214, Bi-214, Po-214, Pb-210, Bi-210, Po-210

Изоҳлар:

1. Актив даражалари жадвалда келтирилган активликдан кам бўлганда ходимлардан бўлган шахслар ва аҳолининг йиллик индивидуал нурланиши таъсири даражаси 10 мкЗв дан ва авария ҳолатида эса 1 мЗв дан, жамоавий таъсир даражаси 1 инс.-Звдан ошмайди. Терига эквивалент нур даражаси 50 мЗв/йил дан ошмайди.

2. Табiiй радионуклидлар техноген нурланиш манбаларидан истеъмол товарларига ўтганида (масалан, Ra-226, Po-210) ёки кимёвий захарлилиги бўйича (торий, уран ва бошқалар учун) баҳоланади.

3. Бир қанча нуклидлар бирга бўлганда уларнинг умумий активлиги жадвалдаги қийматига нисбатан бирликдан ошмаслиги керак. Ушбу иловада келтирилган радионуклидлар жами активликнинг минимал қийматига боғлиқ равишда (МАО) радиациявий хавфлилик бўйича 4 гуруҳга бўлинади:

А — 1×10^3 Бк;

Б — 1×10^4 и 1×10^5 Бк;

В — 1×10^6 и 1×10^7 Бк;

Г — 1×10^8 и 1×10^9 Бк, ҳамда Кг-83m, Кг-85m ва Хе-135m.

4. Жадвалда кўрсатилмаган радионуклидларнинг МАСА, МАА ва радиациявий хавфлилик гуруҳи Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан белгиланади.

Радиоактив моддалар ва радиоактив
чиқиндилар айланишини давлат томонидан
ҳисобга олиш ва назорат қилиш тартиби
тўғрисидаги низомга
2-ИЛОВА

Суюқ ва қаттиқ ҳолатдаги РЧ таснифи

Чиқиндилар категорияси	Солиштирма активлик, кБк/кг		
	бета-нур чиқарувчи радионуклидлар	альфа-нур чиқарувчи радионуклидлар (трансуранли- лардан ташқари)	трансуранли радионук- лидлар
Паст активликдагилар	10^3 дан кам	10^2 дан кам	10^1 дан кам
Ўртача активликдагилар	10^3 дан 10^7 гача	10^2 дан 10^6 гача	10^1 дан 10^5 гача
Юқори активликдагилар	10^7 дан ортиқ	10^6 дан ортиқ	10^5 дан ортиқ

Радиоактив моддалар ва радиоактив
чиқиндилар айланишини давлат томонидан
ҳисобга олиш ва назорат қилиш тартиби
тўғрисидаги низомга
3-ИЛОВА

Газ ҳолатидаги РЧ таснифи

Чиқиндилар категорияси	Ҳажмли активлик, Ки/мқ
Паст активликдагилар	10^{-10} дан паст
Ўрта активликдагилар	10^{-10} дан 10^{-6} гача
Юқори активликдагилар	10^{-6} дан юқори

Вазирлар Маҳкамасининг
2009 йил 13 августдаги 231-сон қарорига
2-ИЛОВА

Ядровий материаллар айланишини давлат томонидан ҳисобга олиш ва назорат қилиш тартиби тўғрисида НИЗОМ

I. Умумий қоидалар

1. Ушбу Низом ядровий материалларни давлат томонидан ҳисобга олиш ва назорат қилиш тартибини белгилайди.

2. Ушбу Низомда қуйидаги тушунчалар қўлланилади:

ядровий материаллар айланиши субъектлари — Ўзбекистон Республикаси ҳудудида қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда ионлаштирувчи нурланиш манбаларини қазиб олиш, ишлаб чиқариш, ҳосил қилиш, қайта ишлаш, улардан фойдаланиш, уларни сақлаш, уларга хизмат кўрсатиш, уларни ташиш, шу жумладан уларнинг Ўзбекистон Республикаси божхона чегараси орқали олиб ўтилиши, зарарсизлантирилиши ва кўмиб ташланиши бўйича ядровий материаллар айланиши соҳасидаги фаолиятни амалга оширадиган юридик шахслар;

ядровий материалларни ҳисобга олиш ва назорат қилишдаги аномалиялар — ядровий материалларнинг етишмаслиги (ортиқчалиги), ҳисобга олиш ва ҳисобот ҳужжатларидаги хатолар, ядровий материалларни назорат қилиш воситаларининг бузилиши, ишламаслиги, ядровий материалларни ишлатиш ва бериш тартибининг бузилиши;

атрибутлар — кўриб ёки иш воситалари билан текширишни амалга ошириш мумкин бўлган предметнинг тавсифи (масалан, предметнинг идентификатори, предметнинг жойлашиши, предметдаги аралашини индикация қилиш воситасининг аҳволи, предметнинг геометрик ўлчамлари, нетто ва брутто оғирлиги ва ҳоказолар);

атрибутив белгилар — предметнинг у ёки бу атрибутларининг борлиги ёки йўқлигини бир хил маънода тасдиқловчи белгилар;

ядровий материаллар баланси — баланслараро даврда баланс материал зонасида ҳужжатларда белгиланган ва мавжуд ядровий материаллар миқдорининг қиёсий якуни;

ядровий материаллар турлари — изотоп таркиби маълум бир чегарадаги ядровий материаллар. Ядровий материалларнинг турлари республика миқёсида ядровий материалларни ҳисобга олиш ва назорат қилишни амалга оширувчи «Саноатконтехназорат» давлат инспекциясининг тартибга солувчи ҳужжатлари асосида белгиланади;

юқори бойитилган уран (ЮБУ) — уран 235 изотопи бўйича бойитилиши 20% дан кам бўлмаган уран;

паст даражада бойитилган уран — уран 235 изотопи бўйича бойитилиши 20% дан кам бўлган уран;

материаллар баланси зонаси (МБЗ) — ядровий материалларни ҳисобга олиш ва назорат қилиш учун ядровий қурилма ёки ядровий материалларни сақлаш пункти доирасида ҳудудий ва маъмурий белгиланган зона. Зонада ўлчашлар асосида ядровий материалларнинг зона ичида ёки унинг ташқарисида ҳар бир жойи ўзгартирилишида миқдори белгиланади ва белгиланган вақт давридаги ядровий материаллар баланси чиқарилади;

инвентаризация фарқи — ядровий материалларнинг амалда мавжуд ва ҳужжатларда белгиланган миқдори ўртасидаги фарқ;

физик инвентаризация — МБЗдаги мавжуд ядровий материалларнинг ҳақиқий миқдорини аниқлаш;

ядровий материалларнинг категориялари — ядровий материалларни ҳисобга олиш ва назорат қилиш нуктаи назаридан ядровий материалларнинг миқдорий тавсифи;

асосий ўлчаш нуктаси — ядровий материалларнинг оқими ва мавжуд миқдори ўлчаниши мумкин бўлган жой;

ядровий материалларни назорат қилиш — ядровий материалларнинг мавжуд миқдори ва олиб ўтилишини маъмурий назорат қилиш. Бу ядровий материаллар, ускуналар ва маълумотлардан фойдаланишни назорат қилишни, ядровий материалларни кузатишни, ядровий материалларнинг рухсат берилган жойлашиши ва жойи ўзгартирилишини текширишни ўз ичига олади;

ядровий материалларни назорат текширувидан ўтказиш — ядровий материаллар мавжудлигини атрибутив белгилар бўйича ҳисобга олиш бирликлари шаклида текшириш;

материал-балансли ҳисобот — баланслараро даврда ядровий материалларнинг мавжуд миқдори ва баланси тўғрисидаги белгиланган шаклда тузилган ҳисобот;

баланслараро давр — кетма-кет икки физик инвентаризация ўртасидаги давр;

ядровий материаллар (ЯМ) — таркибида ядро моддалари мавжуд бўлган ёки бўлинадиган (парчаланадиган) ядро моддалари ишлаб чиқаришга қодир бўлган, шунингдек таркибида ядро материаллари бўлмаган ёки ядро материаллари ишлаб чиқаришга қодир бўлмаган, бироқ ядро ичидаги энергияси портлаб ажралиб чиқилишига (ядро портлаши) мўлжалланган қурилмаларда фойдаланилиши мумкин бўлган материаллар.

II. Ядровий материалларни давлат томонидан ҳисобга олиш ва назорат қилиш

3. Ядровий материаллар ушбу Низомга 1-иловада кўрсатилган энг кам миқдордан бошлаб давлат томонидан ҳисобга олинади ва назорат қилинади.

4. Ядровий материаллар давлат томонидан ҳисобга олиш ва назорат қилишнинг тартиб-қоидаларини, методларини аниқлашга табақалаштирилган ёндашишни таъминлаш мақсадида категориялар бўйича таснифланади.

5. Ядровий материаллар айланиши субъектлари МБЗни ядровий қурилма ёки ядровий материалларни сақлаш пункти чегарасида белгилайдилар.

6. Ҳар бир МБЗда ядровий материалларнинг асосий ўлчаш нуқтаси аниқланади.

7. Ядровий материалларга нисбатан олдинги миқдорий тавсифларни ўлчаш ва ядровий материаллар атрибутив белгилари ишончилигини тасдиқлайдиган фойдаланишни назорат қилиш воситалари қўлланилади.

8. Ядровий материалларни ҳисобга олиш уларнинг миқдорий тавсифини ўлчаш натижаларига асосланади.

Қуйидагиларга:

агар ядровий материаллар миқдорий тавсифининг олдинги ўлчаниши натижалари ишончилиги қўлланилган фойдаланишни назорат қилиш воситаларининг зарур ҳолати, тегишли тасдиқловчи ўлчашлар билан тасдиқланса, ушбу натижалардан фойдаланишга;

олдиндан ўлчаш, экспериментал тадқиқотлар натижаларига асосланган ҳисоб-китоб усули (методикалар)ни қўллашга йўл қўйилади.

9. Ядро реакторида жойлашган маҳсулотлардаги ядровий материаллар массаси ҳисобга олиш мақсадида реакторга жойланишидан то реактордан нурланган маҳсулотлар чиқариб ташланишига қадар ўзгармайди деб қабул қилинади.

10. Ядровий материалларнинг амалдаги мавжуд миқдорини аниқлаш мақсадида МБЗда физик инвентаризация ўтказилади. Ядровий материалларнинг физик инвентаризацияси жараёнида ҳисобга олиш маълумотлари, атрибутив белгилар, ядровий материалларнинг миқдорий тавсифини ўлчаш текширилади. Физик инвентаризация тугаллангандан кейин ядровий материаллар баланси чиқарилади, инвентаризация фарқи ва ҳар бир ядровий материал учун МБЗда унинг нуқсонини аниқланади.

Аниқ бир ядровий материалнинг МБЗдаги инвентаризация фарқи қуйидаги тенглама билан аниқланади:

$$\mathbf{ИФ} = \mathbf{ФМ} - \mathbf{ҲМ} = \mathbf{НМ} - \mathbf{КўМ} + \mathbf{КаМ} - \mathbf{НМ}, \text{ бунда,}$$

ФМ — ядровий материалларнинг МБЗдаги амалдаги мавжуд миқдори, бу ушбу физик инвентаризация натижасида аниқланади;

ҲМ — инвентаризацияни ўтказиш бошида МБЗдаги ҳужжатлар билан рўйхатга олинган ядровий материаллар миқдори;

КўМ — муайян балансларо даврда барча тушумлар, ишлатишлар ва ҳоказолар натижасида МБЗдаги ядровий материаллар миқдорининг аниқланган ва ҳужжатларда қайд этилган кўпайиши;

КаМ — муайян балансларо даврда МБЗдан барча жўнатилишлар, ядровий айланиш, нобудгарчилик ва ҳоказолар натижасида МБЗдаги ядровий материаллар миқдорининг аниқланган ва ҳужжатларда қайд этилган камайиши;

НМ — ушбу балансларо давр бошида МБЗдаги ядровий материалларнинг аниқланган ва ҳужжатларда рўйхатга олинган мавжуд миқдори.

11. Ядровий материалларнинг амалдаги мавжуд миқдорини аниқлаш натижалари асосида, шунингдек инвентаризация фарқининг олинган миқдорини унинг йўл қўйиладиган миқдори билан таққослаш йўли билан ҳар бир МБЗ учун ядровий материалларнинг камомади (ортиқчалиги) ёки ядровий материалларни давлат томонидан ҳисобга олиш ва назорат қилишда аномалиялар йўқлиги тўғрисида хулосалар чиқарилади.

12. Ядровий материалларни давлат томонидан ҳисобга олиш ва назорат қилишнинг барча даражалари учун ҳисоботнинг ягона тизими белгиланади.

13. Ҳисобга олиш маълумотларини тузатишга фақат хато ёзувни сақлаб қолган ҳолда ҳисобга олиш ҳужжатларига янги ёзувларни киритиш йўли билан йўл қўйилади.

14. Ҳисобот маълумотларини тузатишга фақат янги ҳисобот ҳужжатларини тақдим этиш йўли билан йўл қўйилади.

15. Республика даражасида ядровий материалларни давлат томонидан ҳисобга олиш ва назорат қилишни амалга оширувчи «Саноатконтехназорат» давлат инспекцияси, ядровий материаллар айланиши субъектлари ядровий материалларни давлат томонидан ҳисобга олиш ва назорат қилиш тизимида, шу жумладан МБЗда маълумотларнинг ҳимоя қилиниши ва сақланишини таъминлайди.

III. Назорат қилиниши керак бўлган ядровий материаллар

16. Ўзбекистон Республикасида қўйидагилар давлат томонидан ҳисобга олиниши ва назорат қилиниши керак:

а) ядровий материаллар:

плутоний;

уран;

уран-233;

уран-235;

б) махсус ноядровий материаллар:

торий;

оғир сув.

1-§. Давлат ҳисобига қўйиш ва давлат ҳисобидан чиқариш

17. Барча маҳсулотлар таркибидаги ядровий материаллар давлат томонидан ҳисобга олинади ва назорат қилинади, қўйидагилар бундан мустасно: рудадаги, шунингдек кон-металлургия корхоналарида қайта ишланадиган оралиқ маҳсулотлардаги уран;

рудадаги, шунингдек кон-металлургия корхоналарида қайта ишланадиган оралиқ маҳсулотлардаги торий;

ионлаштирувчи нурланишнинг ёпиқ манбаларида сақланадиган ядровий материаллар;

радиоактив моддаларни ташиш ва сақлашда радиациявий химоя учун ишлатиладиган транспорт ўраш комплектларидаги химоя контейнерларида, гамма-дефектоскоплар радиация каллакларида, гамма-терапевтик аппаратларнинг нурлантирувчи каллакларида, транспорт-қайта зарядлаш контейнерларидаги ва бошқа шунга ўхшаш махсулотлардаги кучсизлантирилган уран;

18. Қўйидагилар давлат ҳисобидан чиқарилиши керак:

МБЗдан ядровий материаллар айланишининг истеъмол қилувчи субъектига тайёр буюмлар шаклида юборилаётган вақтдан бошлаб ташиш ва сақлашда радиациявий хавфсизлик учун ишлатиладиган транспорт ўраш комплектларидаги химоя контейнерлари, гамма-дефектоскоплар радиация каллаклари, гамма-терапевтик аппаратларнинг нурлантирувчи каллаклари, транспорт-қайта зарядлаш контейнерлари ва шунга ўхшаш бошқа махсус буюмларни тайёрлаш учун фойдаланилган кучсизлантирилган уран;

радиоактив чиқиндилар омборларида сақланаётган радиоактив чиқиндилар таркибидаги ядровий материаллар.

19. Ядровий материаллар ишлаб чиқарилгандан кейин ёки шу ядровий материаллар айланиши субъектининг бошқа МБЗдан, ёки ядровий материаллар айланиши бошқа субъектининг МБЗдан келиб тушганда МБЗда ҳисобга қўйилиши керак.

20. Ядровий материаллар ядровий материаллар айланиши айти бир субъектининг бошқа МБЗга, ёки ядровий материаллар айланиши бошқа субъектининг МБЗга жўнатилгандан кейин МБЗда ҳисобдан чиқарилади.

21. Ядровий материалларни ядровий материаллар, радиоактив моддалар, ионлаштирувчи нурланиш манбалари ва радиоактив чиқиндилар миллий реестрига киритиш (кейинги ўринларда — миллий реестр деб юритилди) ва миллий реестрдан чиқариш «Саноатконтехназорат» давлат инспекциясининг рухсати билан ядровий материаллар айланиши субъекти тақдим этган ҳисобот ҳужжатлари асосида амалга оширилади.

22. Ядровий материаллар айланиши субъектининг ядровий ускунасида, ядровий материалларни сақлаш пунктида жойлашган ядровий материаллар, шунингдек ядровий материаллар айланиши субъекти қабул қилаётган ёки жўнатаётган ядровий материаллар, агар улар массаси қиймати ҳар қандай 12 ойлик давр мобайнида ушбу Низомга 1-иловада кўрсатилган энг кам миқдорга тенг бўлса ёки ундан ортиқ бўлса давлат томонидан ҳисобга олинади ва назорат қилинади.

23. Агар ядровий материаллар айланиши субъектида ядровий материаллар мажмуи ёки аралашмасида ядровий материаллар мавжуд бўлган махсулотлар бўлса, ушбу Низомга 1-иловада кўрсатилган ядровий материалларнинг ҳеч бўлмаганда бир минимал миқдоридан ошган тақдирда ушбу Низомнинг амал қилиши улар учун татбиқ этилади.

24. Ҳисобот ҳужжатларида ядровий материалларнинг массаси қиймати ҳар бир ядровий материал учун ушбу Низомга 1-иловада кўрсатилган охириги кўрсаткич рақамларга мувофиқ кўрсатилади.

25. Ядровий материалларнинг МБЗдаги категориялари ушбу Низомга 2-иловага мувофиқ белгиланади.

26. Агар ушбу МБЗда таркибида ядровий материаллар бўлган ҳар хил маҳсулотлар бўлса, ядровий материалнинг категориясини аниқлашда барча маҳсулотлар таркибида мавжуд бўлган ядровий материалларнинг биргаликдаги массасидан ва ушбу Низомга 2-иловада кўрсатилган камроқ рақамли категорияга тушадиган маҳсулотлар ядровий материаллар массаси миқдорий чегараларидан келиб чиқилади.

2-§. Материаллар баланси зонаси ва асосий ўлчаш нуқталари

27. МБЗ сони ва чегараси ядровий материаллар айланиши субъекти томонидан ҳар бир МБЗда ва ядровий материалларнинг МБЗлар ўртасида жойи ўзгартирилишида ядровий материалларни давлат томонидан ҳисобга олиш ва назорат қилишни таъминлаш талабларидан келиб чиқиб белгиланади.

28. МБЗ қўйидаги талаблар ҳисобга олинган ҳолда ташкил қилинади:

МБЗга келиб тушадиган ёки МБЗ дан жўнатиладиган ядровий материал массаси ядровий материалларнинг ўлчанган тавсифлари (ҳисоб-китоб методикалари қўлланилишига йўл қўйиладиган ҳоллар бундан мустасно) ҳисобга олиш бирликларини, ичида ядровий материал бўлган идишларни тўлиқ қайта ҳисоблаб чиқиш ва идентификациялаш асосида, илова қилинган ҳужжатлар маълумотлари, ядровий материалларнинг паспортига оид маълумотлар бўйича белгиланади;

завод лабораториялари, тўхташ зоналари ва омборлар, шунингдек ахборотнинг махсус ҳимоя қилинишини талаб қиладиган ядровий материаллар участкалари сингари ядровий материаллар айланиши субъектининг таркибий бўлинмалари алоҳида МБЗга ажратилади.

29. МБЗда ўлчашнинг асосий нуқталари белгиланади. Уларда аттестациядан ўтказилган қўлланиш методикалари ва воситалар ёрдамида ядровий материалларнинг миқдори, массаси, изотоп таркиби, бошқа миқдорий тавсифлари ўлчанади ёки уларнинг атрибутив белгилари текширилади.

МБЗда ўлчашнинг асосий нуқтасини танлаш МБЗдаги ядровий материаллар оқими ва амалда мавжуд миқдорини ўлчашни таъминлайдиган тарзда амалга оширилади.

IV. Ядровий материалларни давлат томонидан ҳисобга олиш ва назорат қилиш учун ядровий материалларни ўлчаш тизими ва ўлчаш сифатини назорат қилиш дастури

30. Ҳар бир МБЗ учун асосий ўлчаш нуқталари, ўлчашларни бажариш методикалари, техник воситалар, намуна учун танлаб олиш тартиб-қоидалари рўйхатини, ўлчашнинг аниқлигини талаб қиладиган ўлчашларни даврий ўтказиш маълумотларини, ўлчаш натижаларини тақдим этиш муддатлари ва шакллариини ўз ичига оладиган ўлчаш дастури ишлаб чиқилади. Дастур

ядровий материаллар айланиши субъектлари раҳбарлари томонидан тасдиқланади ва беш йилда камида бир марта қайта кўриб чиқилади.

31. Ўлчашларни бажариш методикаси амалдаги давлат стандартлари талабларига мувофиқ тузиладиган алоҳида норматив ҳужжатлар шаклида расмийлаштирилади.

32. Ўлчашларни бажариш методикаси амалдаги давлат ёки тармоқ дастурлари талабларига мувофиқ метрологик аттестациядан ўтиши керак. Ядровий материалларни ўлчаш тизимида ўлчашларни бажариш методикасининг аниқлиги кўрсаткичлари тавсия этилган халқаро мақсадли қийматларга энг кўп даражада яқинлаштирилган бўлиши керак.

33. Ўлчаш воситаларини ростлаш намуналари ва ўлчаш натижалари тўғрилигини текшириш амалдаги давлат стандартлари талабларига мувофиқ метрологик аттестациядан ўтиши ва номи, типи ва аттестациядан ўтказиладиган миқдор ва унинг нуқсонлари кўрсатилган ҳолда аттестация тўғрисидаги гувоҳномага эга бўлиши керак.

34. Ядровий материалларни ўлчаш тизимида фойдаланиладиган ўлчаш воситалари рўйхатида воситанинг номи, унинг типи, маркаси, завод тартиб рақами бўлиши керак.

35. Ўлчаш воситалари амалдаги норматив ҳужжатларга мувофиқ текширилиши керак.

36. Ядровий материаллар айланишининг ҳар бир субъектида ядровий материалларни ўлчаш тизими доирасида ўлчашлар сифатини назорат қилиш дастури ишлаб чиқилади ва жорий этилади.

V. Ядровий материалларни бериш тартиб-қоидаси

1-§. Умумий талаблар

37. Ядровий материаллар айланиши субъектлари томонидан ядровий материалларни олиш ва беришга ядровий материаллар айланиши билан боғлиқ ядровий материаллар айланиши субъектининг объектлари санитария-гигиена ҳолати тўғрисида санитария-эпидемиология станцияси тегишли ҳудудий органининг хулосаси мавжуд бўлган тақдирда белгиланган тартибда «Саноатконтехназорат» давлат инспекцияси томонидан рухсат берилади.

38. Ядровий материалларни бериш:

ядровий материаллар айланиши субъектлари раҳбарлари томонидан имзоланган дастлабки билдиришномаларни;

кирим-чиқим ва илова қилинадиган ҳужжатларни расмийлаштирган ҳолда амалга оширилади.

39. Илова қилинадиган ҳужжатларда ядровий материаллар жойлаштирилган контейнерлар тўғрисидаги маълумотлар кўрсатилади (муҳрлар (тамгалар)нинг типлари ва индентификаторлари, контейнерларнинг брутто-масаси ва бошқа зарур маълумотлар). Жойи ўзгартирилаётган ядровий материалларнинг тавсифлари тўғрисидаги маълумотлар (паспортга оид маълумот-

лар) махсус почта билан ёки юк билан бирга жўнатиладиган ҳужжатларда келтирилади.

40. Ядровий материалларни беришда қуйидаги тартиб-қоидалар бажарилади:

ташқи кўздан кечириш ва ҳисобга олинadиган бирликлар (контейнерлар) сонини текшириш, транспорт воситасига ва (ёки) ядровий материаллар бор бўлган контейнерга нисбатан қўлланиладиган аралашини индикация қилиш қурилмаси текширилади (контейнерлар, муҳрлар (тамғалар)ни текширишни, контейнерларнинг идентификаторлари, муҳрлар (тамғалар) ва жойлаштириш жойлари илова қилинадиган ҳужжатларнинг мувофиқлигини текширишни ўз ичига олади);

ядровий материаллар бор бўлган контейнерларнинг брутто-массаси, уларнинг параметрлари ўлчанишини тасдиқлайдиган тартиб-қоидалар бажарилади.

41. Тасдиқловчи ўлчашлар тури ва ҳажми ушбу ўлчашларни бажарадиган ядровий материаллар айланиши субъектининг ҳужжатлари билан қуйидагилардан келиб чиқиб белгиланади:

бериш тури (ядровий материаллар айланиши бир субъектининг МБЗ ўртасида, ядровий материаллар айланиши субъектлари ўртасида, экспорт-импорт);

ядровий материаллар турлари;

ядровий материаллар миқдори;

маҳсулотлар турлари;

идишлар ва аралашини индикация қилиш воситалари турлари;

ўлчашларнинг нуқсонлари.

42. Кириш (чиқиш) назорати жараёнида ўлчашлар натижасида олинган маълумотлар ҳужжатлар билан расмийлаштирилади. Бунда ўлчашлар воситалари ва методлари тўғрисидаги маълумотлар, ўлчашлар натижалари, ўлчашларнинг нуқсонлари, ўлчаш бажарилган асосий ўлчаш нуқталари, аралашини индикация қилиш қурилмалари типлари ва идентификаторлари, ўлчашлар ўтказилган сана ва ўлчашни бажарган шахсларнинг фамилияси келтирилиши керак.

2-§. Ядровий материаллар олинishi ва жўнатилишини ҳужжатлаштириш

43. Ядровий материалларни олишда ядровий материаллар айланиши субъекти томонидан уч иш куни мобайнида ядровий материаллар мавжуд бўлган идишларнинг атрибутив белгилари текширилади ва тасдиқловчи ўлчашлар бажарилади. Мулоҳазалар мавжуд бўлмаган тақдирда ядровий материалларни дастлабки қабул қилиш ва ҳисобга қўйиш амалга оширилади.

Ядровий материалларни узил-кесил қабул қилиш ва ҳисобга қўйиш, агар халқаро ёки ҳукуматлараро битимда ёки шартномада ўзгача ҳол қайд этилмаган бўлса, ядровий материаллар ва уларга паспортлар (формуля-

торлар, сертификатлар) олингандан кейин 10 суткадан кечикмай амалга оширилади.

44. Ядровий материалларни жўнатишда ядровий материаллар айланиши субъекти ядровий материалларни бир иш куни мобайнида ҳисобдан чиқаради ва уларнинг паспортлари (формулярлари, сертификатлари)ни, агар халқаро ва ҳукуматлараро битим ёки шартномаларда ўзгача ҳол қайд этилмаган бўлса, уч иш куни мобайнида ядровий материаллар айланишининг олувчи субъектига жўнатади.

45. Олинган ядровий материаллар тўғрисидаги маълумотлар уни олган ядровий материаллар айланиши субъекти томонидан ҳисобга олиш ҳужжатларига киритилади. Жўнатилган ядровий материаллар тўғрисидаги маълумотлар уларни жўнатган ядровий материаллар айланиши субъектининг ҳисобга олиш ҳужжатларига киритилади.

3-§. Ядровий материалларни ҳисобга олиш ва назорат қилишда аномалиялар аниқлангандаги хатти-ҳаракатлар

46. Ядровий материаллар айланишининг жўнатувчи субъекти ва ядровий материаллар айланишининг олувчи субъекти маълумотлари ўртасида 0,99 ишончли эҳтимолидан келиб чиқиб, статистик аҳамиятли фарқлар аниқланган тақдирда, фарқнинг сабабларини аниқлаш чоралари кўрилади.

47. Агар ядровий материаллар айланишининг жўнатувчи субъекти ва ядровий материаллар айланишининг олувчи субъекти маълумотларининг статистик аҳамиятли фарқлари мавжудлиги тасдиқланса, у ҳолда ядровий материаллар айланишининг олувчи субъекти махсус ҳисобот тузиши ва уни «Саноатконтехназорат» давлат инспекциясига юбориши шарт.

VI. Физик инвентаризация, материал балансини чиқариш ва инвентаризация фарқини баҳолаш

1-§. Умумий талаблар

48. Физик инвентаризация:

МБЗда ядровий материалларнинг амалда мавжуд миқдорини аниқлаш; ҳисобга олиш бирликлари ҳақиқий параметрларининг тегишли ҳисобга олиш маълумотларига мувофиқлигини аниқлаш;

ядровий материаллар балансини чиқариш, инвентаризация фарқи ва унинг нуқсонларини аниқлаш;

ядровий материалларни давлат томонидан ҳисобга олиш ва назорат қилишдаги камчиликлар ва қоида бузилишларини аниқлаш мақсадида ўтказилади.

49. Физик инвентаризация тартиб-қоидаси ядровий материаллар айланиши субъектларида амал қиладиган методикалар ва йўриқномаларга мувофиқ амалга оширилади.

50. Физик инвентаризация тартиб-қоидаси:

МБЗда физик инвентаризацияга тайёргарлик кўришга;

ядровий материалларнинг мавжуд миқдори рўйхатини ҳамда ядровий материалларнинг амалда мавжуд рўйхатини тузишга ва ҳисобга олиш ҳужжатларини текширишга;

ядровий материалларнинг мавжуд миқдори рўйхати ҳисобга олиш маълумотларига мувофиқлигини текширишга;

фойдаланишни назорат қилиш воситаларининг ҳолатини текширишга;

ядровий материалларнинг амалда мавжуд миқдорини ўлчашдаги нуқсонлар ҳисобга олинган ҳолда ҳисобга олувчи ва тасдиқловчи ўлчашларга;

ўлчаб бўлмайдиган нобудгарчилик ва унинг нуқсонлари миқдорини баҳолашга;

ҳар бир ядровий материал учун инвентаризация фарқи ва унинг нуқсонларини аниқлашга асосланади.

51. Ҳар бир МБЗдаги ядровий материаллар сони уларнинг сонини ва ўлчашларнинг асосий нуқтасида таркибини ўлчаш йўли билан аниқланади, тезкор-техник ҳисобга олиш ва назорат текширишлари, ҳисобга олиш ва ҳисобот ҳужжатларини даврий солиштириш йўли билан назорат қилинади ҳамда физик инвентаризация ўтказиш йўли билан текширилади. Физик инвентаризация баланслараро даврда МБЗда ҳар бир ядровий материал учун баланс чиқариш билан тугалланади.

52. Физик инвентаризацияни ўтказишда ҳар бир ядровий материалнинг массаси аниқланади. Ядровий материал массасининг қиймати, шунингдек 0,95 га тенг бўлган ишончли эҳтимоллик учун ўлчашнинг нуқсонлари қиймати ҳужжатлар билан рўйхатга олинади.

53. Ядровий материаллар массасининг илгари аниқланган қийматларидан фақат уларнинг ишончилиги уларни аниқлаш пайтидан улардан фойдаланиш пайтигача фойдаланишни назорат қилишнинг қўлланилган воситалари зарур ҳолатда эканлиги тасдиқланиши мумкин бўлган ва (ёки) ядровий материаллар миқдор параметрларини ва (ёки) уларнинг атрибутив белгиларини ўлчашнинг ҳисобга олиш тартиб-қоидаси бажарилиши жараёнида тасдиқланган ҳолларда ҳисобга олиш тартиб-қоидаларини бажаришда (физик инвентаризациялар, ядровий материалларни бериш ва хоказо) фойдаланилиши мумкин.

54. Тасдиқловчи ўлчашларни қўллаш ҳажми ҳар бир ядровий материал учун чегаравий миқдорининг камомади (ортиқчалиги)ни аниқлаш эҳтимолидан келиб чиқиб қўллаш ҳажмига ва фойдаланишни назорат қилиш воситаларини текшириш натижаларига боғлиқ ҳолда аниқланади.

55. Ҳисобга олиш ва тасдиқловчи ўлчашларнинг натижалари ўртасида статистик аҳамиятли фарқ аниқланган тақдирда бу ҳақда ядровий материаллар айланиши субъекти раҳбариятига маълум қилинади, шунингдек фарқ келиб чиқишининг сабаблари аниқлаштирилади. Зарурият бўлганда янги ҳисобга олиш ўлчашлари бажарилади ва ҳисобга олиш ҳужжатларига ўзгартиришлар киритилади.

2-§. Физик инвентаризациялар такрорийлиги

56. Физик инвентаризациялар ҳар бир МБЗ учун даврий бажарилади, баланслараро давр эса МБЗда ядровий материаллар категориясига, ядровий материаллар айланиши субъектининг технологик ва бошқа хусусиятларига боғлиқ ҳолда белгиланади.

МБЗда физик инвентаризациялар қуйидаги вақт чегараларидан кам бўлмаган вақтда режалаштирилади, ташкил этилади ва ўтказилади:

1-категорияли ядровий материаллар мавжуд бўлган МБЗ учун — бир календарь ой;

2-категорияли ядровий материаллар мавжуд бўлган МБЗ учун — уч календарь ой;

3-категорияли ядровий материаллар мавжуд бўлган МБЗ учун — олти календарь ой;

4-категорияли ядровий материаллар мавжуд бўлган МБЗ учун — ўн икки календарь ой;

ядровий материаллар айланиши субъектининг барча МБЗ учун — ўн икки календарь ой.

57. МБЗда физик инвентаризациялар такрорийлиги ядровий материаллар айланиши субъекти томонидан тақдим этилган асослаш асосида ядровий материалларга фойдаланишни назорат қилишнинг кўшимча чора-тадбирларини кўришнинг мажбурийлиги шарти билан «Саноатконтехназорат» давлат инспекцияси томонидан ўзгартирилиши мумкин.

3-§. Ҳисобга олиш, ҳисобот ҳужжатлари ва ядровий материаллар берилганлиги тўғрисида дастлабки билдиришномалар

58. Ҳисобга олиш ҳужжатлари ҳар бир МБЗ учун юритилиши ва уларда ядровий материалнинг ҳар бир тури, шу жумладан МБЗда уларнинг сони ва МБЗда миқдорнинг ўзгариши тўғрисидаги маълумотлар бўлиши керак.

59. Ҳисобга олиш ҳужжатларида ҳар бир туркум учун ядровий материаллар миқдорининг барча ўзгаришлари, туркумнинг тавсифи ва туркумни шакллантириш учун бирламчи маълумотлар акс этирилади, ядровий материаллар миқдори ўзгариши санаси, ядровий материаллар айланишининг жўнатувчи субъекти МБЗ ва ядровий материаллар айланишининг олувчи субъекти МБЗ кўрсатилади.

60. МБЗда ядровий материалларнинг миқдор ва сифат ўзгаришларини, шу жумладан калибрлаш натижаларини аниқлаш, ўлчашларнинг барча воқитларини текшириш ва йўқлама қилиш учун фойдаланиладиган маълумотлар, намуна олиш ва уларнинг анализи натижалари тўғрисидаги маълумотлар, ўзгаришлар сифатини текшириш, ўлчашларнинг тасодифий ва тизимли нуқсонлари натижалари тегишли ҳужжатларда акс этирилади.

61. Ядровий материаллар айланишининг ҳар бир субъектида, ҳисобот

бериш шаклларининг ягона тизими доирасида ҳисобга олиш ҳужжатларига асосланган қуйидаги ҳисобот ҳужжатлари тузилади ва амал қилади:

- инвентар миқдорнинг ўзгариши тўғрисидаги ҳисобот;
- материал-балансли ҳисобот;
- ядровий материалларнинг мавжуд миқдори рўйхати;
- ядровий материалларнинг амалда мавжуд миқдори рўйхати;
- махсус ҳисобот.

62. Ядровий материаллар айланиши субъектининг ҳисобот ҳужжатлари мунтазамлилик асосида «Саноатконтехназорат» давлат инспекциясига юборилади.

63. Инвентар миқдорнинг ўзгариши тўғрисидаги ҳисобот, ядровий материалларнинг мавжуд миқдори рўйхатлари, ядровий материалларнинг амалда мавжуд миқдори МБЗ ва ядровий материаллар айланиши субъекти бўйича тузилади. Ушбу ҳисоботларда ядровий материалларнинг мавжуд миқдори ва уларнинг МБЗ ўртасида ёки ядровий материаллар айланиши субъектлари ўртасида жойи ўзгартирилиши тўғрисидаги маълумотлар мавжуд бўлади.

64. Инвентар миқдорнинг ўзгариши тўғрисидаги ҳисобот, МБЗ бўйича ядровий материалларнинг мавжуд миқдори рўйхати бевосита ядровий материаллар миқдорининг ҳар бир ўзгариши билан боғлиқ воқеадан кейин ёки ушбу даврда юз берган ядровий материаллар миқдори ўзгариши бўйича ҳар ойда, бироқ кўрсатиб ўтилган ўзгаришлар юз берган ойнинг охиригидан 15 кундан кечикмай ядровий материаллар айланиши субъектида ядровий материалларнинг ҳисобини мунтазамлилик асосида амалга оширадиган хизматга юборилади.

65. Ядровий материаллар айланиши субъектининг инвентар миқдори ўзгариши тўғрисидаги ҳисобот йилнинг ҳар чорагида юборилади ва унда ушбу даврда юз берган ядровий материаллар инвентар миқдори ўзгариши тўғрисидаги маълумотлар мавжуд бўлади.

66. Ядровий материалларнинг инвентар миқдорида ўзгаришлар юз бермаган ҳисобот даврлари учун ядровий материаллар айланиши субъекти ва МБЗ ҳисобот даврида ядровий материалларнинг инвентар миқдори ўзгармаганлигини кўрсатган ҳолда белгиланган тартибда тўлдирилган ҳисобот шаклини юборадилар.

67. Физик инвентаризация натижалари бўйича МБЗда материал-балансли ҳисобот тайёрланади.

68. МБЗнинг материал-балансли ҳисоботида ҳар бир ядровий материаллар бўйича қуйидагилар алоҳида ёзувлар шаклида акс эттирилади:

- ядровий материалларнинг дастлаб рўйхатдан ўтказилган миқдори;
- ҳисобот бериладиган баланслараро даврда ядровий материаллар миқдорининг кўпайиши ва (ёки) камайиши;
- физик инвентаризация натижалари бўйича аниқланган ядровий материалларнинг энг сўнги амалда мавжуд миқдори;
- инвентаризация фарқи қиймати ва уни аниқлашдаги нуқсонлар.

69. Ядровий материаллар айланиши субъектининг материал-балансли ҳисоботида физик инвентаризация давомида аниқланган ядровий материал-

ларнинг амалда мавжуд миқдорига асосланган ядровий материаллар баланси акс эттирилади.

70. Ядровий материаллар айланиши субъектининг материал-балансли ҳисоботида ядровий материалларнинг ҳар бир тури бўйича қуйидагилар алоҳида ёзувлар шаклида акс эттирилади:

ядровий материалларнинг дастлаб рўйхатдан ўтказилган миқдори;

физик инвентаризация натижалари бўйича аниқланган ядровий материалларнинг энг сўнгги рўйхатдан ўтказилган ва амалда мавжуд миқдори;

71. Агар ядровий материалларнинг амалда мавжуд миқдорини ядровий материалларнинг мавжуд миқдори рўйхатида энг сўнгги рўйхатдан ўтказилган таққослашда аномалиялар аниқланган бўлса, у ҳолда материал-балансли ҳисоботга ядровий материалларнинг мавжуд миқдорини навбатдаги баланслараро давр учун бошланғич миқдор сифатида қабул қилишнинг асосланганлигини тасдиқлайдиган зарур ҳужжатлар илова қилинади.

72. Материал-балансли ҳисобот билан бир вақтда баланслараро давр охирида ядровий материалларнинг амалда мавжуд рўйхати тузилади.

73. МБЗда ядровий материалларнинг амалда мавжуд миқдори рўйхати ядровий материалларнинг ҳар бир туркуми ва тури учун идентификация тавсифлари ва бошқа тавсифлар алоҳида кўрсатилган ҳолда материалнинг ҳар бир тури ва туркуми учун физик инвентаризация санасига изчил ёзувлар шаклида тузилади.

74. Материал-балансли ҳисобот ва МБЗ ядровий материалларнинг амалда мавжуд миқдори рўйхати МБЗда ҳисобига олиш ва назорат учун масъул бўлган шахс томонидан ядровий материалларнинг мавжуд миқдори аниқлангандан кейин 15 кундан кеч бўлмаган муддатда ядровий материаллар айланиши субъектининг ядровий материалларини ҳисобга олиш хизматида юборилади.

75. Ядровий материаллар йўқотилганлиги, ўғирланганлиги, улардан руҳсатсиз фойдаланилганлиги аниқланган тақдирда, шунингдек жўнатувчи ва олувчи ядровий материаллар айланиши субъектларининг маълумотлари инвентаризация фарқи ёки статистик аҳамиятли тафовути қиймати учун белгиланган чегарадан чиқилган тақдирда махсус ҳисобот ядровий материаллар айланиши субъекти томонидан тузилади.

Махсус ҳисобот юқорида кўрсатиб ўтилган ҳолатлар аниқланган пайдан бошлаб 24 соат мобайнида «Саноатконтехназорат» давлат инспекциясига тақдим этилади.

76. Махсус ҳисоботда қуйидагилар мавжуд бўлади:

уларга нисбатан руҳсат берилмаган хатти-ҳаракатлар юз берган ядровий материаллар билан боғлиқ ҳолатлар, воқеалар ва (ёки) воқеалар туркумининг тавсифи;

идентификация ва ядровий материаллар турини аниқлаш;

ядровий материалларнинг миқдорий тавсифини аниқлаш учун бирламчи маълумотлар;

юзага келган муаммоларни ҳал этиш учун кўрилган чора-тадбирлар ва кейинги хатти-ҳаракатлар дастури.

77. МБЗ бўйича ядровий материаллар айланиши субъектининг ҳисобот ҳужжатлари сўров бўйича «Саноатконтехназорат» давлат инспекциясига тақдим этилади.

78. Ядровий материалларни ядровий материаллар айланишининг бошқа субъектига беришда, улар жўнатилишидан камида етти кун олдин, ядровий материаллар айланишининг жўнатувчи субъекти «Саноатконтехназорат» давлат инспекциясига бу ҳақда дастлабки билдиришномани юборди.

79. Экспорт-импорт операцияларини амалга оширишда, шунингдек ядровий материаллар ҳар хил идораларнинг ядровий материаллар айланиши бошқа субъекти томонидан берилганда ядровий материаллар айланишининг жўнатувчи ва олувчи субъектлари мўлжалланаётган жўнатиш (олиш) санасидан камида 15 кун олдин «Саноатконтехназорат» давлат инспекциясига дастлабки билдиришномаларни юбордилар.

Режадан ташқари жўнатишлар юз берган тақдирда, республика, идоравий ва минтақавий даражалардаги ИНБни давлат томонидан ҳисобга олиш ва назорат қилиш тизимининг ваколатли давлат органларининг махсус фармойиши бўйича дастлабки билдиришномалар жўнатиш муддатлари аниқлангандан кейин уч кундан кечикмай юборилади.

80. Ушбу Низомнинг 78 ва 79-бандларида кўрсатилган ҳолларда, ядровий материаллар олинганда ва ҳисобга қўйилгандан кейин, ядровий материаллар айланишининг олувчи субъекти «Саноатконтехназорат» давлат инспекциясига тегишли позициялар тўлдириладиган дастлабки билдиришномалар шаклидан фойдаланган ҳолда унинг олинганлигининг тасдиғини юборди.

4-§. Ядровий материаллар айланиши субъектларида ядровий материалларни давлат томонидан ҳисобга олиш ва назорат қилиш

81. Ядровий материаллар айланиши субъектларида ядровий материалларни давлат томонидан ҳисобга олиш ва назорат қилиш норматив ва техник ҳужжатларни, ядровий материалларни ўлчаш тизимини, ҳисобга олиш ва ҳисобот ҳужжатларини ўз ичига олади.

82. Ядровий материаллар айланиши субъектининг раҳбари томонидан ядровий материалларни ҳисобга олиш ва назорат қилиш тўғрисидаги Низом (йўриқнома) ишлаб чиқилади ва тасдиқланади. Низом (йўриқнома)да қуйидагилар белгиланади:

ядровий материаллар айланиши субъектида ва МБЗда ядровий материалларни ҳисобга олиш ва назорат қилиш ишларини ташкил этиш, ядровий материалларни ҳисобга олиш ва назорат қилиш билан шуғулланадиган ходимлар (персонал) тузилмаси ва таркиби. Ушбу ходимлар (персонал)нинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари бўлинма тўғрисидаги низомлар, лавозим ва иш йўриқномалари билан белгиланади;

МБЗ сони, уларнинг чегаралари ва тузилмаси;

ядровий материаллар айланиши субъектларида қўлланиладиган ядровий материалларни ҳисобга олиш ва назорат қилиш учун методика ва ўлчаш воситалари;

ядровий материаллардан фойдаланишни назорат қилиш воситалари;
ҳисобга олиш ва ҳисобот ҳужжатлари рўйхати ва шакллари;

МБЗда ядровий материалларни ҳисобга олиш ва назорат қилишнинг ҳолатини назорат қилиш тартиби;

ядровий материалларни ҳисобга олиш ва назорат қилишда аномалияларни текшириш тартиби;

ходимлар (персонал)ни ядровий материалларни ҳисобга олиш ва назорат қилиш ишларига тайёрлаш ва қўйиш тартиби;

МБЗда ва умуман ядровий материаллар айланиши субъектида ядровий материалларнинг мавжуд миқдори рўйхатини тузиш муддатлари;

физик инвентаризацияларни ўтказиш тартиби.

83. МБЗда ядровий материалларни давлат томонидан ҳисобга олиш ва назорат қилиш тизимида ҳисобга олиш бирликлари идентификаторлари, аралаштириш индикацияси қурилмаси идентификаторлари тўғрисидаги маълумотларни тақдим этиш ишончилиги ва ҳисобга олиш бирликлари жойлашган жой ишончилиги камида 99% бўлиши керак.

84. Ҳар бир МБЗ учун ядровий материаллар айланиши субъекти раҳбари томонидан ядровий материалларни ҳисобга олиш ва назорат қилиш бўйича йўриқнома ишлаб чиқилади ва тасдиқланади. Йўриқномада қуйидагилар белгиланади:

ўлчашнинг асосий нуқталари, шунингдек уларда қўлланиладиган ўлчаш методикаси ва воситалари;

ядровий материаллардан фойдаланишни назорат қилиш воситалари;

ушбу МБЗда қўлланиладиган ядровий материалларни ҳисобга олиш ва назорат қилиш тартиб-қоидаси;

ядровий материалларнинг технологик нобудгарчилигини баҳолаш тартиб-қоидаси.

85. Ядровий материалларнинг ҳар қандай технологик нобудгарчилиги ўлчашлар ёки дастлабки ўлчашлар ёки экспериментал тадқиқотлар натижаларига асосланган ҳисоблаб чиқилган методикалар ёрдамида аниқланади. Ядровий материалларнинг энг кўп йўл қўйиладиган технологик нобудгарчилиги миқдори «Саноатконттехназорат» давлат инспекцияси билан келишилади.

86. Ядровий материаллар айланиши субъекти раҳбарининг буйруғи билан ҳар бир МБЗ учун ушбу МБЗдаги ядровий материаллар учун моддий жавобгар шахслар (омборчилар, масъул сақловчилар ва ҳоказолар) тайинланади. Улар билан моддий жавобгарлик тўғрисида шартномалар тузилади.

87. Ядровий материалларни моддий жавобгар шахсдан бошқа шахсларга, бир технологик операциядан бошқасига ёки сменалар ўртасида бериш ҳужжатлар билан расмийлаштирилади.

VII. Ядровий материалларни ҳисобга оладиган ва назорат қиладиган ходимларга (персоналга) қўйиладиган талаблар

88. Ядровий материалларни ҳисобга оладиган ва назорат қиладиган ходимлар (персонал) тегишли тартиб-қоидаларни бажариш бўйича ўқитилди, шунингдек ядровий материаллар айланиши субъектларида белгиланган тартибга мувофиқ уларнинг билимлари вақти-вақти билан текширилади.

89. Ядровий материалларни ҳисобга олиш ва назорат қилиш тартиб-қоидалари билан боғлиқ билимларни текширишнинг даврийлиги ходимлар (персонал)нинг ҳар хил категориялари учун ядровий материаллар айланиши субъекти раҳбари томонидан белгиланади. Текшириш уч йилда камида бир марта ўтказилади.

VIII. Ушбу Низомни бузганлик учун жавобгарлик

90. Ушбу Низом бузилишида айбдор бўлган шахслар қонун ҳужжатларига мувофиқ жавоб беради.

Ядровий материаллар айланишини
давлат томонидан ҳисобга олиш ва назорат
қилиш тартиби тўғрисидаги низомга
1-ИЛОВА

Ядровий материалларнинг ядровий материаллар айланиши субъектларида давлат томонидан ҳисобга олиш ва назорат қилиш лозим бўлган минимал МИҚДОРИ

Т/р	Ядровий материал	Ядровий материалнинг энг кам миқдори	Ҳисобот ҳужжатларида ядровий материал массасининг охириги қийматли рақами
1.	Плутоний	15 г	1 г
2.	Уран-233	15 г	1 г
3.	U-235 изотопи бўйича 10% юқори бойитилган уран	15 г U-235 изотопи бўйича	1 г
4.	U-235 изотопи бўйича 10 фоиздан паст бойитилган уран, бироқ табиийдан юқори	15 г U-235 изотопи бўйича	0,1 кг
5.	Ушбу Низомнинг 1 — 5-бандларида санаб ўтилган ядровий материалларнинг йигиндис	15 г Pu, U-233, U-235 ва Np-237 жами оғирлиги бўйича	1 г
6.	Таркибида U-235 изотопи 0,72 фоиздан ошмаган уран	500 кг	1 кг
7.	Торий	500 кг	1 кг
8.	Оғир сув	200 кг	1 кг

Ядровий материаллар айланишини давлат томонидан ҳисобга олиш ва назорат қилиш тартиби тўғрисидаги низомга
2-ИЛОВА

Маҳсулотлар	Ядровий материал	Ядровий материал массаси, кг, камида
1-категорияли ядровий материаллар		
Металл маҳсулотлар: металл буюмлар, бирикмалар; қуймалар, заррачалар, уларнинг қотишмаси ва қоришмаси; ёқилги элементлари ва йиғилмалари, металл ва интерметалл ёқилги; аралашмасиз қайта эритиш йўли билан қайта ишланадиган брак қилинган буюмлар ва чиқиндилар	<i>Pu, U-233</i>	Pu ва U-233 бўйича жами массаси 2
	ЮБУ	U-235 изотопи бўйича 5
	Қоришма, Pu, U-233, ЮБУ ва бошқа ядровий материаллар бирикмаси	Pu, U-233, U-235, Np-237, Am, Cf бўйича жами массаси 2
Таркибида ядровий материаллар юқори миқдорда бўлган маҳсулотлар: карбидлар, оксидлар, хлоридлар, нитридлар, фторидлар, уларнинг қотишмаси ва қоришмаси; ёқилги элементлари ва юқорида эслатиб ўтилган бирикмалардан, шунингдек ядровий материаллар концентрацияси камида 25 г/л (25 г/кг) бўлган бошқа маҳсулотлар	Pu, U-233	Pu и U-233 бўйича жами массаси 6
	ЮБУ	U-235 изотопи бўйича 20
	Қоришма, Pu, U-233, ЮБУ ва бошқа ядровий материаллар бирикмаси	Pu, U-233, U-235, Np-237, Am, Cf бўйича жами массаси 6
2-категорияли ядровий материаллар		
Металл маҳсулотлар: металл буюмлар, бирикмалар; қуймалар, заррачалар, уларнинг қотишмаси ва қоришмаси; ёқилги элементлари ва йиғилмалари, металл ва интерметалл ёқилги; аралашмасиз қайта эритиш йўли билан қайта ишланадиган брак қилинган буюмлар ва чиқиндилар	<i>Pu, U-233</i>	Pu и U-233 бўйича жами массаси ≥ 0,5, бироқ < 2
	ЮБУ	U-235 изотопи бўйича ≥ 1, бироқ < 5
	қоришмалар, Pu, U-233 бирикмаси, ЮБУ ва бошқа ядровий материаллар	Pu, U-233, U-235, Np-237, Am, Cf бўйича жами массаси ≥ 0,5, бироқ < 2
Таркибида ядровий материаллар юқори миқдорда бўлган маҳсулотлар: карбидлар, оксидлар, хлоридлар, нитридлар, фторидлар, уларнинг қотишмаси ва қоришмаси; ёқилги элементлари ва юқорида эслатиб ўтилган бирикмалардан, шунингдек ядровий материаллар концентрацияси камида 25 г/л (25 г/кг) бўлган бошқа маҳсулотлар хлоридлар, нитридлар, фторидлар, уларнинг қотишмалари ва қоришмалари; таркибида юқоридаги бирикмалар ва бошқа ядровий материали 25 г/л (25 г/кг) дан кам бўлмаган маҳсулотлар ёқилги элементлари ва йиғилмалари.	Pu, U-233	Pu ва U-233 бўйича жами массаси ≥ 2, бироқ < 6
	ЮБУ	U-235 изотопи бўйича ≥ 6, бироқ < 20
	қоришмалар, Pu, U-233 бирикмаси, ЮБУ ва бошқа ядровий материаллар	Pu, U-233, U-235, Np-237, Am, Cf бўйича жами массаси ≥ 2, бироқ < 6
Таркибида ядровий материаллар паст миқдорда бўлган маҳсулотлар: мураккаб қайта ишлашни талаб қиладиган маҳсулотлар; концентрацияли маҳсулотлар; 1 дан 25 г/л (25 г/кг) гача ядровий материаллар	Pu, U-233	Pu ва U-233 бўйича жами массаси ≥ 16
	ЮБУ	U-235 изотопи бўйича ≥ 50
	қоришмалар, Pu, U-233 бирикмаси, ЮБУ ва бошқа ядровий материаллар	Pu, U-233, U-235, Np-237, Am, Cf бўйича жами массаси ≥ 16

Маҳсулотлар	Ядровий материал	Ядровий материал массаси, кг, камида
3-категорияли ядровий материаллар		
Металл маҳсулотлар: металл буюмлар, бирикмалар; куймалар, заррачалар, уларнинг қотишмаси ва қоришмаси; ёқилги элементлари ва йиғилмалари, металл ва интерметалл ёқилги; аралашмасиз қайта эритиш йўли билан қайта ишланадиган брак қилинган буюмлар ва чиқиндилар	<i>PU, U-233</i>	Pu ва U-233 бўйича жами массаси ≥ 0,2, бироқ < 0,5
	ЮБУ	U-235 изотопи бўйича ≥ 0,5, бироқ < 1
	қоришмалар, Pu, U-233 бирикмаси, ЮБУ ва бошқа ядровий материаллар	Pu, U-233, U-235, Np-237, Am, Cf бўйича жами массаси ≥ 0,2, бироқ < 0,5
Таркибида ядровий материаллар юқори миқдорда бўлган маҳсулотлар: карбидлар, оксидлар, хлоридлар, нитридлар, фторидлар, уларнинг қотишмаси ва қоришмаси; ёқилги элементлари ва юқорида эслатиб ўтилган бирикмалардан, шунингдек ядровий материаллар концентрацияси камида 25 г/л (25 г/кг) бўлган бошқа маҳсулотлар	Pu, U-233	Pu ва U-233 бўйича жами массаси ≥ 0,5, бироқ < 2
	ЮБУ	U-235 изотопи бўйича ≥ 2, бироқ ≤ 6
	қоришмалар, Pu, U-233 бирикмаси, ЮБУ ва бошқа ядровий материаллар	Pu, U-233, U-235, Np-237, Am, Cf бўйича жами массаси ≥ 0,5, бироқ < 2
Таркибида ядровий материаллар паст миқдорда бўлган маҳсулотлар: мураккаб қайта ишлашни талаб қиладиган маҳсулотлар; концентрацияли маҳсулотлар; 1 дан 25 г/л (25 г/кг) гача ядровий материаллар қайта ишлашни талаб қиладиган маҳсулотлар; таркибида ядровий материали 1 дан 25 г/л (25 г/кг) гача бўлган маҳсулотлар	Pu, U-233	Pu ва U-233 бўйича жами массаси ≥ 3, бироқ < 16
	ЮБУ	U-235 изотопи бўйича ≥ 8, бироқ < 50
	қоришмалар, Pu, U-233 бирикмаси, ЮБУ ва бошқа ядровий материаллар	Pu, U-233, U-235, Np-237, Am, Cf бўйича жами массаси ≥ 3, бироқ < 16
4-категорияли ядровий материаллар*		
Металл маҳсулотлар: металл буюмлар, бирикмалар; куймалар, заррачалар, уларнинг қотишмалари ва қоришмалари; ёқилги элементлари ва йиғилмалари, металл ва интерметалл ёқилги; брак буюмлар ва чиқиндилар, эритиш йўли билан аралаштирмасдан қайта ишлаш	<i>PU, U-233</i>	Pu ва U-233 бўйича жами массаси 0,2
	ЮБУ	U-235 изотопи бўйича 0,5
	қоришмалар, Pu, U-233 бирикмаси, ЮБУ ва бошқа ядровий материаллар	Pu, U-233, U-235, Np-237, Am, Cf бўйича жами массаси 0,2
Таркибида ядровий материаллар юқори миқдорда бўлган маҳсулотлар: карбидлар, оксидлар, хлоридлар, нитридлар, фторидлар, уларнинг қотишмалари ва қоришмалари; таркибида юқоридаги бирикмалар ва бошқа ядровий материали 25 г/л (25 г/кг) дан кам бўлмаган маҳсулотлар ёқилги элементлари ва йиғилмалари	Pu, U-233	Pu ва U-233 бўйича жами массаси 0,5
	ЮБУ	U-235 изотопи бўйича 2
	қоришмалар, Pu, U-233 бирикмаси, ЮБУ ва бошқа ядровий материаллар	Pu, U-233, U-235, Np-237, Am, Cf бўйича жами массаси 0,5
Таркибида ядровий материаллар паст миқдорда бўлган маҳсулотлар: мураккаб қайта ишлашни талаб қиладиган маҳсулотлар; таркибида ядровий материали 1 дан 25 г/л (25 г/кг) гача бўлган маҳсулотлар	Pu, U-233	Pu ва U-233 бўйича жами массаси 3
	ЮБУ	U-235 изотопи бўйича 8
	қоришмалар, Pu, U-233 бирикмаси, ЮБУ ва бошқа ядровий материаллар	Pu, U-233, U-235, Np-237, Am, Cf бўйича жами массаси 3

Изоҳ:

* Бошқа барча маҳсулотлар, шу жумладан:

а) камида 1 г/л (1 г/кг) концентрацияли таркибида Pu, U-233, ЮБУ бўлган маҳсулотлар;

б) уранда U-235 камида 20 % бўлган ураннинг ҳар қандай бирикмалари;

в) ҳимоясиз камида 1 Гр/с = 100 рад/с, 1 м масофада ютилган даража қувватли ҳар қандай маҳсулотлар;

г) ҳар қандай бирикмалар: плутоний-238 изотопи миқдори 80 %ли плутоний; торий; нептуний-237; америций-241; америций-243 ва калифорний-252;

д) маҳсус ноядровий маҳсулотлар ва уларнинг ҳар қандай бирикмалари.

БЕШИНЧИ БЎЛИМ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРИНИНГ
БУЙРУҒИ

365 Хорижий фуқароларни Ўзбекистон Республикаси давлат умумий ўрта таълим муассасаларига ўқишга кириш учун ҳужжатларни тақдим этиш ва уларни кўриб чиқиш тартиби тўғрисидаги йўриқномани тасдиқлаш ҳақида

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2009 йил 5 августда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 1992

(2009 йил 15 августдан кучга киради)

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2008 йил 4 августдаги «Хорижий фуқароларни Ўзбекистон Республикаси таълим муассасаларига ўқишга қабул қилиш ва ўқитиш тартибини такомиллаштириш тўғрисида»ги 169-сонли қарорининг (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2008 й., 31-32-сон, 304-модда) ижросини таъминлаш мақсадида **буюраман:**

1. Хорижий фуқароларни Ўзбекистон Республикаси давлат умумий ўрта таълим муассасаларига ўқишга кириш учун ҳужжатларни тақдим этиш ва уларни кўриб чиқиш тартиби тўғрисидаги йўриқнома иловага мувофиқ тасдиқлансин.

2. Мазкур буйруқ Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида давлат рўйхатидан ўтказилган кундан бошлаб ўн кундан кейин кучга киради.

Вазир

Ғ. ШОУМАРОВ

Тошкент ш.,
2009 йил 6 июль,
180-сон

Ўзбекистон Республикаси
Халқ таълими вазирининг
2009 йил 6 июлдаги 180-сонли буйруғига
ИЛОВА

**Хорижий фуқароларни Ўзбекистон Республикаси
давлат умумий ўрта таълим муассасаларига ўқишга кириш
учун ҳужжатларни тақдим этиш ва уларни кўриб чиқиш
тартиби тўғрисида
ЙЎРИҚНОМА**

I. Умумий қоидалар

1. Мазкур Йўриқнома Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2008 йил 4 августдаги 169-сон «Хорижий фуқароларни Ўзбекистон Республикаси таълим муассасаларига ўқишга қабул қилиш ва ўқитиш тартибини такомиллаштириш тўғрисида»ги қарорига (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2008 й., 31-32-сон, 304-модда) мувофиқ хорижий фуқароларни Ўзбекистон Республикаси давлат умумий ўрта таълим муассасаларига (кейинги ўринларда мактаб деб юритилади) ўқишга кириш учун ҳужжатларни тақдим этиш ва уларни кўриб чиқиш тартибини белгилайди.

2. Мактабларда хорижий фуқароларни ўқишга қабул қилиш ва ўқитиш бўйича барча ишларни ташкил этиш, ўқув-услубий раҳбарлик қилиш ва мувофиқлаштириш Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги томонидан амалга оширилади.

3. Мактабларга ўқишга кириш истагини билдирган хорижий фуқаролар мазкур Йўриқнома билан таништирилиши лозим.

II. Хорижий фуқароларнинг ҳужжатларини қабул қилиш тартиби

4. Хорижий фуқаролар мактабга ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатларни тақдим этади:

бола ота-онасининг уни мактабга қабул қилиш тўғрисидаги аризаси;
ўрганилган фанлар ва улар бўйича имтиҳонларда олинган баҳолар (баллар) кўрсатилган маълумоти ҳақидаги ҳужжатларнинг асл нусхалари ва нотариал тасдиқланган нусхалари;

соғлиги тўғрисидаги тиббий хулоса;

миллий паспорт (амалдаги визаси билан) ёки туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома;

4 x 6 ҳажмдаги 6 та фотосурат.

5. Ҳужжатлар хорижий фуқаро ўқиш истагини билдирган мактаб маъмурияти қошидаги қабул комиссиясига (кейинги ўринларда қабул комиссияси деб юритилади) тақдим этилади.

6. Қабул комиссияси хорижий фуқаро иштирокида унинг тил тайёргарлигидан ўтиш масаласини аниқлайди ва тегишли тавсия беради.

Мақтабларга ўқишга кираётган хорижий фуқаролар, зарурат бўлганда Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги томонидан белгиланадиган тартибда, ўқиётган жойида тил ўрганиш бўйича тайёргарлик курсини ўтайдилар.

7. Қабул комиссияси томонидан мактабда ўқиш истагини билдирган хорижий фуқаронинг ҳужжатлари, уни ўқишга қабул қилиш бўйича тузилган далолатнома ҳамда у билан тузиладиган шартнома (контракт) лойиҳаси туман (шаҳар) халқ таълими бўлимига юборилади, шундан сўнг улар томонидан ҳужжатлар жамланиб Қорақалпоғистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги, Тошкент шаҳар халқ таълими бош бошқармаси, вилоятлар халқ таълими бошқармаларига юборилади.

III. Хорижий фуқароларнинг ҳужжатларини кўриб чиқиш тартиби

8. Қорақалпоғистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги, Тошкент шаҳар халқ таълими бош бошқармаси, вилоятлар халқ таълими бошқармалари тегишли халқ таълими бўлимлари томонидан тақдим қилинган хорижий фуқаролар ҳужжатларини текширади ва бир ҳафта мобайнида Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлигига кўриб чиқиш учун юборади.

9. Хорижий фуқароларнинг ҳужжатлари Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги ҳузурида тузилган хорижий фуқароларни мактабга ўқиш учун қабул қилиш бўйича махсус комиссия (кейинги ўринларда махсус комиссия деб юритилади) томонидан 10 кунлик муддатда кўриб чиқилади.

10. Махсус комиссия ҳужжатларни ўрганиш жараёнида ҳужжатларга аниқлик киритиш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги номидан тегишли вазирликлар, идоралар ва ташкилотларга сўров хатлари юбориш ҳуқуқига эга.

11. Махсус комиссия ўрганилган ҳужжатларга асосланиб, хорижий фуқарони мактабга қабул қилиш ёки қабул қилмаслик тўғрисида қарор қабул қилади.

12. Махсус комиссиянинг хорижий фуқарони мактабга қабул қилиш тўғрисидаги қарори у билан шахсий шартнома (контракт) тузиш учун асос бўлади.

13. Махсус комиссия томонидан хорижий фуқарони мактабга қабул қилиш тўғрисидаги қарор қабул қилингандан сўнг, ҳужжатлар Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги томонидан тегишли мактабларга юбориш учун Қорақалпоғистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги, Тошкент шаҳар халқ таълими бош бошқармаси, вилоятлар халқ таълими бошқармаларига юборилади.

14. Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлигининг хорижий фуқарони мактабга қабул қилиш бўйича ёзма кўрсатмасига асосан мактаб маъмурияти хорижий фуқарони мактабга қабул қилиш юзасидан ўз буйруғини чиқаради ҳамда хорижий фуқаро ва мактаб ўртасида ўқиш бўйича шахсий шартнома (контракт) тузади.

IV. Яқуний қоидалар

15. Мазкур Йўриқнома талабларининг бузилишида айбдор шахслар қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда жавобгарликка тортилади.

16. Мазкур Йўриқнома Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Ички ишлар вазирлиги, Ташқи ишлар вазирлиги ва Соғлиқни сақлаш вазирлиги билан келишилган.

*Олий ва ўрта махсус
таълим вазири*

А. ПАРПИЕВ

2009 йил 10 июнь

Ички ишлар вазири

Б. МАТЛЮБОВ

2009 йил 10 июнь

Ташқи ишлар вазири

Н. НОРОВ

2009 йил 10 июнь

Соғлиқни сақлаш вазири

А. ИКРАМОВ

2009 йил 10 июнь

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚИШЛОҚ ВА СУВ
ХЎЖАЛИГИ ВАЗИРЛИГИ
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МОЛИЯ ВАЗИРЛИГИ
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ИҚТИСОДИЁТ ВАЗИРЛИГИНИНГ
ҚАРОРИ

366 Бошоқли дон экинлари уруғини етиштирувчи хўжаликларни, шунингдек илмий муассасалар — навлар оригинаторларини, селекция ва уруғчилик соҳаси олимларини рағбатлантириш тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида

*Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2009 йил
5 августда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 1993*

(2009 йил 15 августдан кучга киради)

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2008 йил 16 сентябрдаги 209-сонли «Қашқадарё вилоятида ғаллачилик ва пахтачиликнинг илмий базасини янада мустаҳкамлаш ва ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2008 йил, 37-38-сон, 379-модда) қарорига мувофиқ, республикада уруғлик бошоқли дон тайёрлашда қатнашаётган субъектлар манфаатини ошириш ва уруғлик дон сифатини яхшилаш мақсадида қарор қиламиз:

1. Бошоқли дон экинлари уруғини етиштирувчи хўжаликларни, шунингдек илмий муассасалар — навлар оригинаторларини, селекция ва уруғчилик соҳаси олимларини рағбатлантириш тўғрисидаги низом иловага мувофиқ тасдиқлансин.

2. Мазкур қарор Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида давлат рўйхатига олингандан сўнг ўн кундан кейин кучга киради.

**Қишлоқ ва сув
хўжалиги вазири**

С. ИСМОИЛОВ

Тошкент ш.,
2009 йил 6 июль,
3-сон

Молия вазири

Р. АЗИМОВ

Тошкент ш.,
2009 йил 6 июль,
55-сон

Иқтисодиёт вазири**Б. ХОДЖАЕВ**

Тошкент ш.,
2009 йил 6 июль,
18-сон

Ўзбекистон Республикаси
Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги,
Молия вазирлиги ва Иқтисодиёт
вазирлигининг 2009 йил 6 июлдаги
3, 55 ва 18-сонли қарорига
ИЛОВА

**Бошоқли дон экинлари уруғини етиштирувчи
хўжаликларни, шунингдек илмий муассасалар —
навлар оригинаторларини, селекция ва уруғчилик
соҳаси олимларини рағбатлантириш тўғрисидаги
НИЗОМ**

Мазкур Низом Ўзбекистон Республикасининг «Уруғчилик тўғрисида»ги (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1996 й., 9-сон, 130-модда), «Селекция ютуқлари тўғрисида»ги (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 2002 й., 9-сон, 156-модда) қонунларига ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2009 йил 26 январдаги ПҚ–1046-сон қарори (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2009 й., 5-сон, 33-модда) билан тасдиқланган «Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йили» Давлат дастури ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2008 йил 16 сентябрдаги 209-сон «Қашқадарё вилоятида ғаллачилик ва пахтачиликнинг илмий базасини янада мустаҳкамлаш ва ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорига (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2008 й., 37-38-сон, 379-модда) мувофиқ бошоқли дон экинлари уруғини етиштирувчи хўжаликларни, шунингдек илмий муассасалар — навлар оригинаторларини, селекция ва уруғчилик соҳаси олимларини рағбатлантириш тартибини белгилайди.

І. Умумий қоидалар

1. Мазкур Низом қоидалари бошоқли дон экинларининг маҳаллий нав уруғларини (кейинги ўринларда бошоқли дон экинлари уруғи деб юритилади) етиштирувчи хўжаликларни, шунингдек илмий муассасалар — навлар оригинаторларини, селекция ва уруғчилик соҳаси олимларини (кейинги ўринларда бошоқли дон экинлари уруғини етиштирувчилар деб юритилади) рағбатлантиришга татбиқ этилади.

2. Бошоқли дон экинлари уруғини етиштирувчиларни рағбатлантириш уруғчилик хўжаликлари томонидан етиштирилган ва бошоқли дон экинла-

ри уруғларини қабул қиладиган, сақлайдиган ва сотадиган ихтисослаштирилган дон қабул қилиш корхоналарига (кейинги ўринларда дон корхоналари деб юритилади) апробация далолатномаси асосида топширилган бошоқли дон экинлари уруғларининг ҳажмидан келиб чиққан ҳолда амалга оширилади.

3. Етиштирилган бошоқли дон экинлари уруғларининг ҳажмини аниқлаш ва уларни харид қилиш, шунингдек улар бўйича ҳисоб-китобларни амалга ошириш Уруғчилик фермер хўжаликларида етиштирилган бошоқли дон экинларининг суперэлита ва элита уруғларини тўлиқ ҳажмда харид қилиш тартиби тўғрисидаги низомга (рўйхат рақами 1789, 2008 йил 11 апрель) (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2008 й., 14-15-сон, 115-модда) мувофиқ амалга оширилади.

4. Бошоқли дон экинлари уруғларининг дон корхоналарига қабул қилиш Уруғлик донни қабул қилиш, тайёрлаш, дорилаш, тарқатиш ва сифатини назорат қилиш тартиби тўғрисидаги йўриқномага (рўйхат рақами 1499, 2005 йил 29 июль) (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2005 й., 30-31-сон, 237-модда) мувофиқ амалга оширилади.

II. Бошоқли дон экинлари уруғини етиштирувчиларни рағбатлантириш тартиби

5. Ўзбекистон Республикаси ҳудудида экиш учун тавсия этилган ва истиқболли навлар рўйхатига киритилган ҳамда дон корхоналари томонидан қабул қилиб олинган бошоқли дон экинлари уруғларининг товар ҳолатидаги харид нархига устамалар қонун ҳужжатларида белгиланган миқдорда ўрнатилади.

6. Бошоқли дон экинлари уруғларининг давлат стандарти талабларига мос келиши ҳақида Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги ҳузуридаги «Ўздавуруғназоратмарказ» томонидан сертификат берилганидан сўнг, уруғлик учун ҳисобланган устаманинг 5 фоизи тайёрланадиган уруғлик сифатини яхшилаш тадбирлари учун «Ўздонмахсулот» акциядорлик компанияси тизимига кирадиган дон корхоналарининг ихтиёрида қолдирилади, 80 фоизи бошоқли дон экинлари уруғлари етиштирилган уруғчилик хўжалиklarининг ҳисобварақларига ва қолган 15 фоизи илмий муассасалар — навлар оригинаторларини, селекция ва уруғчилик соҳаси олимларини рағбатлантириш учун Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги илмий-ишлаб чиқариш марказининг ҳисобварағига ўтказилади.

7. Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги илмий-ишлаб чиқариш марказининг ҳисоб рақамига ўтказилган 15 фоиз устама маблағ — 100 фоиз деб ҳисобланиб, ушбу маблағлар дон корхоналарига топширилган бошоқли дон экинларининг тайёрланган уруғликдаги улушига мутаносиб равишда илмий муассасалар — навлар оригинаторларини рағбатлантиришга йўналтирилади ва қуйидагича тақсимланади:

15 фоизи — нав муаллифларини рағбатлантиришга;

40 фоизи — илмий муассасаларни моддий-техника базасини мустаҳкамлашга;

45 фоизи — илмий муассасаларда бошоқли дон экинларининг юқори хосилли, қурғоқчиликка чидамли ва юқори сифатли янги истиқболли навларини яратиш харажатларига.

III. Яқуний қоидалар

8. «Ўздонмахсулот» акциядорлик компанияси тизимидаги дон корхоналарининг раҳбарлари ва бош ҳисобчилари дон корхоналарига топширилган бошоқли дон экинлари уруғлари учун ҳисоб-китобларни ўз вақтида ва тўғри амалга оширилиши учун қонун ҳужжатларига мувофиқ жавобгар ҳисобланади.

9. Мазкур Низом «Ўздонмахсулот» акциядорлик компанияси ва Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги илмий-ишлаб чиқариш маркази билан келишилган.

*«Ўздонмахсулот» акциядорлик
компанияси раиси*

Э ҚУДРАТОВ

2009 йил 3 июль

*Ўзбекистон Қишлоқ хўжалиги
илмий-ишлаб чиқариш
маркази директори*

Ш. НУРМАТОВ

2009 йил 3 июль

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МОЛИЯ ВАЗИРИНИНГ
БУЙРУҒИ**367 Суғурталовчиларнинг суғурта захиралари тўғрисида-
ги низомга ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида**

*Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2009 йил
13 августда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 1882-1*

(2009 йил 23 августдан кучга киради)

Ўзбекистон Республикасининг «Иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш тўғрисида»ги Қонуни (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2009 йил, 16-сон, 197-модда), Ўзбекистон Республикасининг «Суғурта фаолияти тўғрисида»ги Қонуни (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 2002 й., 4-5-сон, 68-модда) ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2009 йил 24 июндаги 177-сонли «Иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунини амалга ошириш чора-тадбирлари ҳақида»ги қарорига (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2009 йил, 26-сон, 299-модда) мувофиқ **буюраман:**

1. Ўзбекистон Республикаси молия вазирининг 2008 йил 20 ноябрдаги 107-сонли буйруғи (рўйхат рақами 1882, 2008 йил 15 декабрь) (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2008 йил, 52-сон, 529-модда) билан тасдиқланган «Суғурталовчиларнинг суғурта захиралари тўғрисида»ги низомга иловага мувофиқ ўзгартиш ва қўшимчалар киритилсин.

2. Мазкур буйруқ Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида давлат рўйхатидан ўтган кундан бошлаб ўн кундан кейин кучга киради.

Молия вазири

Р. АЗИМОВ

Тошкент ш.,
2009 йил 24 июль,
74-сон

Ўзбекистон Республикаси
Молия вазирининг 2009 йил 24 июлдаги
74-сонли буйруғига
ИЛОВА

Суғурталовчиларнинг суғурта захиралари тўғрисидаги низомга киритилаётган ўзгартиш ва қўшимчалар

1. 5-банд қуйидаги мазмундаги «в-1» кичик банд билан тўлдирилсин:
«в-1) кейинги йилларда иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш бўйича суғурта тўловларини амалга ошириш харажатларини қоплаш учун мўлжалланган иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш бўйича барқарорлаштириш захираси (ИФЖМС БЗ) (иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш бўйича фаолиятни амалга оширишда)»;

2. 6-банд қуйидаги мазмундаги хатбоши билан тўлдирилсин:
«Бунда транспорт воситалари эгаларининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилишни ва/ёки иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилишни амалга оширувчи суғурталовчилар тегишлича, транспорт воситалари эгаларининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш бўйича огоҳлантириш чора-тадбирлари захирасини (ОЧЗ ФЖМС) ва/ёки иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш бўйича огоҳлантириш чора-тадбирлари захирасини (ОЧЗ ИФЖМС) шакллантиришлари шарт».

3. 7-бандда «ва транспорт воситалари эгаларининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш бўйича барқарорлаштириш захирасидан» сўзлари «транспорт воситалари эгаларининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш бўйича барқарорлаштириш захирасидан ва иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш бўйича барқарорлаштириш захирасидан» сўзлари билан алмаштирилсин.

4. Қуйидаги мазмундаги 25-1 ва 25-2-бандлар билан тўлдирилсин:
«25-1. Иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш бўйича барқарорлаштириш захираси (ИФЖМС БЗ) кейинги йилларда суғуртанинг мазкур тури бўйича суғурта тўловларини амалга ошириш харажатларини қоплаш учун мўлжалланган.

Иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш бўйича барқарорлаштириш захирасининг ҳисоб-китоби қуйидаги кўрсаткичлардан келиб чиққан ҳолда амалга оширилади:

иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш бўйича ҳисобот даврида ҳисобланган суғурта брутто-мукофоти;

иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш бўйича ҳисобот даврида амалга оширилган суғурта тўловлари;

иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш ни ҳисобот даврида амалга ошириш харажатлари (шу жумладан, суғурта

ходисалари содир бўлишининг олдини олиш ва огоҳлантириш бўйича огоҳлантириш чора-тадбирлари захирасига ажратмалар);

бошқа кўрсаткичлар.

ИФЖМС БЗни ҳисоблаш мақсадида иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилишни амалга ошириш харажатлари миқдори (шу жумладан, суғурта ходисалари содир бўлишининг олдини олиш ва огоҳлантириш бўйича огоҳлантириш чора-тадбирлари захирасига ажратмалар) ҳисобот даврида иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш шартномалари бўйича ҳисобланган суғурта брутто-мукофотининг 30 фоизи миқдорида ўрнатилади.

ИФЖМС БЗнинг ҳисоб-китоби брутто-суғурталаш кўрсаткичларидан келиб чиққан ҳолда (қайта суғурталовчилар иштирокини (улушини) ҳисобга олмаган ҳолда) амалга оширилади.

25-2. Суғурталовчи иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш бўйича барқарорлаштириш захирасини қуйидаги тартибда ҳисоблайди.

ИФЖМС БЗ миқдорини ҳисоб-китоб қилиш базаси сифатида иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилишни амалга оширишдан ҳосил бўлган молиявий натижа миқдори қабул қилинади.

Иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилишни амалга оширишдан ҳосил бўлган молиявий натижа ҳисобот давридаги суғуртанинг мазкур тури бўйича даромадлар миқдори ва ҳисобот давридаги суғуртанинг мазкур тури бўйича харажатлар миқдори ўртасидаги фарқ сифатида аниқланади.

Ҳисобот даврида иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш бўйича даромадлар қуйидагиларнинг йиғиндиси сифатида аниқланади:

ҳисобот даврида ҳисобланган суғурта брутто-мукофотлари;

ишлаб топилмаган мукофот захираси, хабар қилинган, лекин бартараф этилмаган зарарлар захираси ва содир бўлган, лекин хабар қилинмаган зарарлар захирасининг ҳисобот даврида камайиш томонга ўзгариши.

Ҳисобот даврида иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш бўйича харажатлар қуйидагиларнинг йиғиндиси сифатида аниқланади:

ҳисобот даврида суғурта шартномаларининг муддатидан олдин тугатилиши (шартларининг ўзгартирилиши) муносабати билан суғурта қилдирувчиларга қайтарилган суғурта мукофотлари (бадаллари);

ҳисобот даврида иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилишни амалга ошириш харажатлари (шу жумладан, суғурта ходисалари содир бўлишининг олдини олиш ва огоҳлантириш бўйича огоҳлантириш чора-тадбирлари захирасига ажратмалар);

қуйидагилардан иборат бўлган ҳисобот даврида иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш бўйича жорий суғурта тўловларини таъминлаш харажатлари:

ишлаб топилмаган мукофот захираси, хабар қилинган, лекин бартараф

этилмаган зарарлар захираси ва содир бўлган, лекин хабар қилинмаган зарарлар захирасининг ҳисобот даврида кўпайиш томонга ўзгариши;

ҳисобот даврида амалга оширилган суғурта тўловлари.

Агар иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш бўйича даромадлар ва харажатлар ўртасидаги фарқ кўрсатилган даромадларнинг 5 фоизидан ортиқ бўлса, иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш бўйича барқарорлаштириш захираси ҳисобот даври охирига кўрсатилган ортиқ суммага кўпаяди.

Агар иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш бўйича харажатлар суммаси даромадлар суммасидан ортиб кетса, иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш бўйича барқарорлаштириш захираси ҳисобот даври охирига харажатларнинг даромадлардан ортган суммасига камайтиради.

Агар суғурталовчи ҳисобот даври бошига қадар иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш бўйича барқарорлаштириш захирасини ҳисобламаган бўлса, мазкур захира ҳисобот даври бошига нолга тенг деб қабул қилинади.

Агар иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш бўйича барқарорлаштириш захираси ҳисоб-китоблар натижасида манфий қийматга эга бўлса, мазкур захира нолга тенг деб қабул қилинади.

Иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш бўйича барқарорлаштириш захирасини ҳисоб-китоб қилиш учун мазкур Низомнинг 2-иловасида келтирилган жадваллардан фойдаланилади».

5. 26-банд қуйидаги мазмундаги хатбоши билан тўлдирилсин:

«Иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш бўйича огоҳлантириш чора-тадбирлари захирасига (ИФЖМС ОЧЗ) ажратмалар миқдори, ҳисобот даврида иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш шартномалари бўйича ҳисобланган суғурта брутто-мукофотининг 5 фоизи миқдорида белгиланади».

6. 27-бандда:

биринчи хатбоши қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«ОЧЗ ҳар бир ҳисобот санасига ҳисобланади. ОЧЗ миқдори ҳисобот санасининг бошига бўлган ОЧЗ миқдорига оширилган ва ҳисобот даврида огоҳлантириш чора-тадбирларига сарфланган маблағлар суммасига камайтирилган ҳисобот даврида ушбу захирага қилинган ажратмалар миқдорига тенг бўлади (ФЖМС ОЧЗ ва ИФЖМС ОЧЗ бундан мустасно). Бироқ аниқланган ОЧЗнинг миқдори (ФЖМС ОЧЗни ва ИФЖМС ОЧЗни ҳисобга олманган ҳолдаги, ҳисобот санасига бўлган ОЧЗ миқдори) ҳар қандай ҳолатда ҳам умумий суғурта шартномалари бўйича (транспорт воситалари эгаларининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш шартномаларини ҳисобга олманган ҳолда) ялпи ҳисобланган суғурта мукофотининг 10 фоизидан кўп бўлмаслиги лозим»;

қуйидаги мазмундаги хатбоши билан тўлдирилсин:

«ИФЖМС ОЧЗ ҳар бир ҳисобот санасига алоҳида ҳисобланади. ИФЖМС

ОЧЗ миқдори ҳисобот санасининг бошига бўлган ИФЖМС ОЧЗ миқдорига оширилган ва ҳисобот даврида огоҳлантириш чора-тадбирларига сарфланган маблағлар суммасига камайтирилган ҳисобот даврида ушбу захирага қилинган ажратмалар миқдорига тенг бўлади».

7. 32-банднинг биринчи хатбошидаги «(ФЖМС БЗдан ташқари)» сўзлари «(ФЖМС БЗ ва ИФЖМС БЗдан ташқари)» сўзлари билан алмаштирилсин.

8. 42-бандда «1, 2 ва 3-иловаларига» сўзлари «1, 2, 3 ва 4-иловаларига» сўзлари билан алмаштирилсин.

9. Мазкур ўзгартиш ва қўшимчаларнинг 1-иловасидаги таҳрирга мувофиқ 2-илова билан тўлдирилсин.

10. 2-илова 3-илова деб ҳисоблансин ва мазкур ўзгартиш ва қўшимчаларнинг 2-иловасидаги таҳрирга мувофиқ баён этилсин.

11. 3-илова 4-илова деб ҳисоблансин.

Суғурталовчиларнинг суғурта захиралари
тўғрисидаги низомга киритилаётган
ўзгартиш ва қўшимчаларга
1-ИЛОВА

«Суғурталовчиларнинг суғурта захиралари
тўғрисидаги низомга
2-ИЛОВА

1-жадвал*

нинг

(суғурталовчининг тўлиқ номи)

**20__ й. «__» _____ ҳолатига
иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий
суғурта қилиш бўйича барқарорлаштириш захирасини
ҳисоблаш мақсадида даромадлар, харажатлар ва
молиявий натижаларнинг
ҲИСОБ-КИТОБИ**

Сатр №	Кўрсаткич номи	Миқдори (минг сўм)
1.	Ҳисобот даврида ҳисобланган суғурта брутто-мукофоти	
2.	Ҳисобот даври бошига ИМЗ	
3.	Ҳисобот даври охирига (ҳисобот санасига) ИМЗ	
4.	Ҳисобот даври бошига ХЗЗ	
5.	Ҳисобот даври охирига (ҳисобот санасига) ХЗЗ	
6.	Ҳисобот даври бошига СХЗЗ	
7.	Ҳисобот даври охирига (ҳисобот санасига) СХЗЗ	
8.	Ҳисобот даврида амалга оширилган суғурта тўловлари	

Сатр №	Кўрсаткич номи	Миқдори (минг сўм)
9.	Шартномаларнинг муддатидан олдин тугатилиши (шартларининг ўзгартирилиши) муносабати билан ҳисобот даврида суғурта қилдирувчиларга қайтарилган суғурта мукофотлари (бадаллари)	
10.	Ҳисобот даврида иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилишни амалга ошириш учун амалга оширилган харажатлар (шу жумладан, суғурта ҳодисалари содир бўлишининг олдини олиш ва огоҳлантириш бўйича огоҳлантириш чора-тадбирлари захирасига ажратмалар) (10 сатр = 1сатр x 30%)	
11.	Ҳисобот даврида ИМЗ, ХЗЗ ва СХЗЗ ўзгариши (11 сатр = 3 сатр – 2 сатр + 5 сатр – 4 сатр + 7 сатр – 6 сатр)	
12.	Жами — даромадлар (агар 11 сатр >= 0, бу ҳолда 12 сатр = 1 сатр; агар 11 сатр < 0, бу ҳолда 12 сатр = 1 сатр – 11 сатр)	
13.	Жами — харажатлар (агар 11 сатр >= 0, бу ҳолда 13 сатр = 8 сатр + 9 сатр + 10 сатр + 11 сатр; агар 11 сатр < 0, бу ҳолда 13 сатр = 8 сатр + 9 сатр + 10 сатр)	
14.	Молиявий натижа (даромадларнинг харажатлардан ёки харажатларнинг даромадлардан юқорилиги) (14 сатр = 12 сатр – 13 сатр)	

2-жадвал*

НИНГ

(суғурталовчининг тўлиқ номи)

**20__ й. «__» _____ ҳолатига
иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий
суғурта қилиш бўйича барқарорлаштириш захирасининг
ҲИСОБ-КИТОБИ**

Сатр №	Кўрсаткич номи	Миқдори (минг сўм)
1.	Даромадлар (1-жадвалнинг 12 сатри маълумотларига кўра)	
2.	Молиявий натижа (даромадларнинг харажатлардан ёки харажатларнинг даромадлардан ошганлиги) (1-жадвалнинг 14 сатри маълумотларига кўра)	

* Фақатгина суғурталовчи томонидан иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш бўйича фаолият олиб борилган тақдирда тўлдирилади. Мазкур жадвалдаги даромадлар, харажатлар ва молиявий натижани аниқлашда қўлланилувчи барча миқдорлар иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилишга тааллуқлидир.

Сатр №	Кўрсаткич номи	Миқдори (минг сўм)
3.	Ҳисобот даври бошига иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш бўйича барқарорлаштириш захираси (ИФЖМС БЗ)	
4.	ИФЖМС БЗ нинг кўпайиши/камайиши (агар $2 \text{ сатр} > 0,05 \times 1 \text{ сатр}$, бу ҳолда $4 \text{ сатр} = 2 \text{ сатр} - 0,05 \times 1 \text{ сатр}$; агар $0 < 2 \text{ сатр} < 0,05 \times 1 \text{ сатр}$, бу ҳолда $4 \text{ сатр} = 0$; агар $2 \text{ сатр} < 0$, бу ҳолда $4 \text{ сатр} = 2 \text{ сатр}$)	
5.	Оралиқ якун (3 сатр + 4 сатр)	
6.	Ҳисобот санасига иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш бўйича барқарорлаштириш захираси (агар $5 \text{ сатр} < 0$, бу ҳолда $6 \text{ сатр} = 0$; агар $5 \text{ сатр} > 0$, бу ҳолда $6 \text{ сатр} = 5 \text{ сатр}$)	

Мазкур шаклда берилган маълумотлар тўғрилиги ва тўлиқлигини тасдиқлаймиз. Шунингдек, мазкур шакл суғурталовчиларнинг суғурта захиралари тўғрисидаги низом талабларига мувофиқ тузилганлигини тасдиқлаймиз.

Имзолар:

_____ (Ф.И.Ш.)

_____ (имзо)

_____ (суғурталовчи ижро этувчи органининг раҳбари лавозими)

Бош ҳисобчи

_____ (Ф.И.Ш.)

_____ (имзо)

Муҳр ўрни».

Суғурталовчиларнинг суғурта захиралари
тўғрисидаги низомга киритилаётган
ўзгартиш ва қўшимчаларга
2-ИЛОВА

«Суғурталовчиларнинг суғурта захиралари
тўғрисидаги низомга
3-ИЛОВА

НИНГ

(суғурталовчининг тўлиқ номи)

**20 __ й. « __ » _____ ҳолатига
суғурта захираларининг умумий миқдори**

Захиралар	Жами (минг сўм)	Шулардан хорижий валютада			
		АҚШ доллари	Евро	бошқа	Жами (минг сўм экв.)
Ишлаб топилмаган мукофот захираси (жами)					
1-ҳисоб гуруҳи, шу жумладан:					
ФЖМС бўйича ИМЗ					
ИФЖМС бўйича ИМЗ					
2-ҳисоб гуруҳи					
3-ҳисоб гуруҳи					
4-ҳисоб гуруҳи					
Қайта суғурталовчиларнинг ИМЗдаги улуши					
Хабар қилинган, лекин бартараф этилмаган зарарлар захираси (жами), шу жумладан:					
ФЖМС бўйича ХЗЗ					
ИФЖМС бўйича ХЗЗ					
Қайта суғурталовчиларнинг ХЗЗдаги улуши					
Содир бўлган, лекин хабар қилинмаган зарарлар захираси (жами), шу жумладан:					
ФЖМС бўйича СХЗЗ					
ИФЖМС бўйича СХЗЗ					
Қайта суғурталовчиларнинг СХЗЗдаги улуши					
Транспорт воситалари эгаларининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш бўйича барқарорлаштириш захираси (ФЖМС БЗ)					
Иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш бўйича барқарорлаштириш захираси (ИФЖМС БЗ)					
Мукофотлар захираси (жами)					
жумладан, ҳаётни суғурта қилишнинг жамғарилиб боровчи турлари бўйича захира					
Қайта суғурталовчиларнинг ХЗЗдаги улуши					
Ҳаётни суғурта қилишнинг бошқа турлари (жамғарилиб боровчи турларидан ташқари) бўйича захира					
Қайта суғурталовчиларнинг ХЗЗдаги улуши					
Қайта суғурталовчиларнинг мукофотлар захирасидаги улуши					
Техник захираларнинг умумий миқдори					

Захиралар	Жами (минг сўм)	Шулардан хорижий валютада			
		АҚШ доллари	евро	бошқа	жами (минг сўм экв.)
Қайта сугурталовчиларнинг техник захираларда умумий улуши					
Огоҳлантириш чора-тадбирлари захираси (жами), шу жумладан:					
<i>ФЖМС ОЧЗ</i>					
<i>ИФЖМС ОЧЗ</i>					
Сугуртанинг бошқа турлари бўйича ОЧЗ					
Бошқа сугурта захиралари					
...					
Сугурта захираларининг умумий миқдори					
Қайта сугурталовчиларнинг сугурта захираларидаги умумий улуши					

Мазкур шаклда берилган маълумотлар тўғрилиги ва тўлиқлигини тасдиқлаймиз. Шунингдек, мазкур шакл сугурталовчиларнинг сугурта захиралари тўғрисидаги низом талабларига мувофиқ тузилганлигини тасдиқлаймиз.

Имзолар:

_____

(Ф.И.Ш.)

_____

(имзо)

_____

(сугурталовчи ижро этувчи органининг раҳбари лавозими)

Бош ҳисобчи

_____

(Ф.И.Ш.)

_____

(имзо)

Муҳр ўрни».

Ўзбекистон Республикаси
Адлия вазирлиги вазирликлар, давлат қўмиталари ва
идораларнинг норматив-ҳуқуқий ҳужжатларини давлат
рўйхатидан ўтказиш ҳолати тўғрисида
2009 йил 1 августдан 14 августгача
бўлган маълумотни маълум қилади

1. Давлат рўйхатидан ўтказилди:

1. «Хорижий фуқароларни Ўзбекистон Республикаси давлат умумий ўрта таълим муассасаларига ўқишга кириш учун ҳужжатларни тақдим этиш ва уларни кўриб чиқиш тартиби тўғрисидаги йўриқномани тасдиқлаш ҳақида» *Ўзбекистон Республикаси халқ таълими вазирининг 2009 йил 6 июлдаги 180-сонли буйруғи.*

2009 йил 5 августда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 1992 (2009 йил 15 августдан кучга киради).

2. «Бошоқли дон экинлари уруғини етиштирувчи хўжаликларни, шунингдек илмий муассасалар — навлар оригинаторларини, селекция ва уруғчилик соҳаси олимларини рағбатлантириш тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида» *Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, Молия вазирлиги, Иқтисодиёт вазирлигининг 2009 йил 6 июлдаги 3, 55, 18-сонли қарори.*

2009 йил 5 августда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 1993 (2009 йил 15 августдан кучга киради).

3. «Суғурталовчиларнинг суғурта захиралари тўғрисидаги низомга ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида» *Ўзбекистон Республикаси молия вазирининг 2009 йил 24 июлдаги 74-сонли буйруғи.*

2009 йил 13 августда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 1882-1 (2009 йил 23 августдан кучга киради).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ҚОНУН ҲУЖЖАТЛАРИ
МАЪЛУМОТЛАРИ
МИЛЛИЙ БАЗАСИ

ҲУҚУҚИЙ АХБОРОТ БИЛАН ТАЪМИНЛАШ МАРКАЗИ

Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базасининг ахборот излаш тизими (ҚХММБ LexUz) аҳолининг ҳуқуқий маданияти даражасини кўтариш, норматив-ҳуқуқий ҳужжатлардан юридик ва жисмоний шахсларнинг кенг фойдаланиш имкониятини таъминлаш, жамиятни ҳуқуқий ахборотлаштириш тизимини такомиллаштириш мақсадида яратилган.

LexUZ фойдаланувчиларга ҚХММБда Интернет орқали фойдаланиш имкониятини таъминлайди ва бунда:

норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни таркибий қисмлари ва реквизитлари, шунингдек, юридик таҳлил карточкаларидаги маълумотлари асосида, яъни:

— *Ўзбекистон Республикаси қонунчилик тармоқлари умумҳуқуқий классификатори бўйича;*

— *қонунчиликнинг мавзули маълумотномаси бўйича;*

— *тушунча ва терминлар маълумотномаси бўйича;*

— *алфавит-предметли кўрсаткич бўйича кўпмезонли, кенгқамровли қидириш имконини беради.*

излаш натижалари жадвал қаторлари кўринишида акс эттирилади ва улар билан ишлашнинг қуйидаги имкониятлари мавжуд:

— *танланган ҳужжатларнинг реквизитлари бўйича саралаш;*

— *танланган ҳужжатларнинг реквизитлари бўйича гуруҳлаш;*

— *ҳужжатлар билан ишлаш учун натижавий жадвалда уларни танлаш;*

— *излаш натижасида танланган ҳужжатларга оид барча маълумотларни олиш;*

— *ҳужжатларга киритилган қўшимча ва ўзгартиришларнинг хронологик тарихини кўриш;*

— *ҳужжат матнини алоҳида ойнада очиш;*

— *ҳужжат матнининг фойдаланувчи танлаган санадаги ҳолатини кўрсатиш;*

— *«Ҳаволалар харитаси» — танланган ҳужжатга нисбатан корреспондент /*

респондент ҳужжатлар рўйхати;

— *ҳужжат таркибида расмий матн қаторида норасмий ахборотларни (тушунтириш ва изоҳлар каби) акс эттириш;*

— *ҳужжат таркибида матн, жадвал, расмлар ва графикларни акс эттириш;*

фойдаланувчи ишлаган ҳужжатлар тарихини автоматик тарзда тизимда сақлаб қолиш ва бунда:

— *танланган ҳужжатлар рўйхатини сақлаб қолиш;*

— *излаш шартларини сақлаб қолиш;*

— *фойдаланувчи ишлаган ҳужжатлар тарихини тизимда сақлаш;*

фойдаланувчи маълумотларини ва интерфейсини ўзбек ва рус тилларида олиб бориш; базага киритилган ҳужжатлар ҳақида электрон почта орқали хабар йўллаш.

WWW.LEX.UZ

сайтига марҳамат қилинг

